

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH : QUẢN TRỊ DU LỊCH VÀ LỮ HÀNH

Sinh viên: Lưu Văn Cường

HẢI PHÒNG – 2025

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG

**KHAI THÁC LỄ HỘI CHỢ TRÂU ĐỒ SƠN – HẢI
PHÒNG PHỤC VỤ HOẠT ĐỘNG DU LỊCH**

**KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC HỆ CHÍNH QUY
NGÀNH: QUẢN TRỊ DỊCH VỤ DU LỊCH VÀ LỮ HÀNH**

**Sinh viên thực hiện: Lưu Văn Cường
Giảng viên hướng dẫn: ThS. Đào Thị Thanh Mai**

HẢI PHÒNG – 2025

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢN LÝ VÀ CÔNG NGHỆ HẢI PHÒNG

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Sinh viên : Lưu Văn Cường

Mã SV: 2112405001

Lớp : DL2501

Ngành : Quản trị du lịch và lữ hành

Tên đề tài : Khai thác lễ hội chọi trâu Đồ Sơn – Hải Phòng phục vụ hoạt động du lịch

NHIỆM VỤ ĐỀ TÀI

1. Nội dung và các yêu cầu cần giải quyết trong nhiệm vụ đề tài tốt nghiệp

Khai thác lễ hội chợ trâu Đồ Sơn – Hải Phòng phục vụ hoạt động du lịch

2. Các tài liệu, số liệu cần thiết

Số liệu công ty 2022 – 2024 (Phòng văn hóa – du lịch Quận Đồ Sơn)

3. Địa điểm thực tập tốt nghiệp

Sở văn hóa – du lịch Quận Đồ Sơn

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN ĐỀ TÀI TỐT NGHIỆP

Họ và tên : Đào Thị Thanh Mai

Học hàm, học vị : Thạc sĩ

Cơ quan công tác : Trường Đại học Quản lý và Công nghệ Hải Phòng

Nội dung hướng dẫn: : Khai thác lễ hội chợ trâu Đồ Sơn – Hải Phòng phục vụ hoạt động du lịch

Đề tài tốt nghiệp được giao ngày 10 tháng 2 năm 2025

Yêu cầu phải hoàn thành xong trước ngày 10 tháng 5 năm 2025

Đã nhận nhiệm vụ ĐTTN

Sinh viên

Đã giao nhiệm vụ ĐTTN

Giảng viên hướng dẫn

Lưu Văn Cường

Đào Thị Thanh Mai

Hải Phòng, ngày tháng năm 2025

XÁC NHẬN CỦA KHOA

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

PHIẾU NHẬN XÉT CỦA GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN TỐT NGHIỆP

Họ và tên giảng viên:

Đơn vị công tác: *Đại học Quản lý và công nghệ Hải Phòng*

Họ và tên sinh viên: *Lưu Văn Cường* Chuyên ngành: Quản trị du lịch và lữ hành

Đề tài tốt nghiệp: Khai thác lễ hội chợ trâu Đồ Sơn – Hải Phòng phục vụ hoạt động du lịch

Nội dung hướng dẫn: Khai thác lễ hội chợ trâu Đồ Sơn – Hải Phòng phục vụ hoạt động du lịch

1. Tinh thần thái độ của sinh viên trong quá trình làm đề tài tốt nghiệp

.....

.....

.....

2. Đánh giá chất lượng của đề án/khóa luận (so với nội dung yêu cầu đã đề ra trong nhiệm vụ Đ.T. T.N trên các mặt lý luận, thực tiễn, tính toán số liệu...)

.....

.....

.....

.....

3. Ý kiến của giảng viên hướng dẫn tốt nghiệp

Được bảo vệ ☐ Không được bảo vệ ☐ Điểm hướng dẫn ☐

Hải Phòng, ngày ... tháng ... năm

Giảng viên hướng dẫn

MỤC LỤC

KHAI THÁC LỄ HỘI CHỢ TRÂU ĐỒ SƠN – HẢI PHÒNG PHỤC VỤ HOẠT ĐỘNG DU LỊCH	2
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu chính của đề án.....	3
3. Đối tượng phạm vi.....	3
4. Nhiệm vụ	4
5. Phương pháp	4
B. PHẦN NỘI DUNG.....	5
Chương 1: Khái quát chung về lễ hội và du lịch lễ hội	5
1.1. Lễ hội	5
1.1.1. Khái niệm về lễ hội.....	5
1.1.2: Môi trường tự nhiên, xã hội và lịch sử hình thành lễ hội.....	5
1.1.3: Phân loại lễ hội.....	8
1.1.4: Cấu trúc của lễ hội.....	10
1.1.5: Thời gian, không gian, địa điểm lễ hội	13
1.2. Du lịch lễ hội.....	14
1.2.1: Quan niệm	14
1.2.2. Đặc điểm của các lễ hội phục vụ mục đích du lịch	14
Chương 2: KHAI THÁC LỄ HỘI CHỢ TRÂU ĐỒ SƠN – HẢI PHÒNG PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH.....	16
2.1. Du lịch Đồ Sơn	16
2.1.1 Khái quát về Đồ Sơn	16
2.1.2. Tài nguyên du lịch Đồ Sơn.....	17
2.1.2.1: Tài nguyên du lịch tự nhiên.....	17
2.1.2.2. Tài nguyên du lịch nhân văn	19

2.1.3: Cơ sở vật chất kĩ thuật du lịch Đồ Sơn	22
2.1.4: Thực trạng hoạt động du lịch ở Đồ Sơn những năm gần đây	23
2.2. Một số lễ hội tiêu biểu ở Quận Đồ Sơn	25
2.3. Lễ hội chọi trâu ở quận Đồ Sơn – Hải Phòng	26
2.3.1. Lễ hội chọi trâu xưa.....	26
2.3.1.1 Lịch sử hình thành	27
2.3.1.2: Mục đích tổ chức.....	29
2.3.1.3: Thời gian, không gian, địa điểm tổ chức.....	29
2.3.1.4: Quá trình chuẩn bị.....	30
2.3.1.5: Cách thức tổ chức.....	32
2.3.2. Lễ hội chọi trâu ngày nay	33
2.3.3. Nét nổi bật của lễ hội chọi trâu Đồ Sơn qua các năm	36
2.3.4. Mặt tích cực và tiêu cực của lễ hội chọi trâu các năm	39
CHƯƠNG 3: NHỮNG GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHAI THÁC LỄ HỘI CHỌI TRÂU ĐỂ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở ĐỒ SON	46
3.1. Ngăn chặn các hành vi thương mại hóa lễ hội một cách tiêu cực:.....	46
3.2. Chú trọng bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của lễ hội:.....	46
3.3. Tăng cường thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm trong hoạt động lễ hội	47
3.4. Xây dựng và quảng bá các sản phẩm du lịch liên quan đến lễ hội chọi trâu.....	49
C. KẾT LUẬN.....	51

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

a. Lý do khách quan

Lễ hội truyền thống là một phần không thể thiếu trong văn hóa của dân tộc Việt Nam, phản ánh bản sắc văn hóa đa dạng và phong phú của các vùng miền. Việc chọn chủ đề lễ hội để nghiên cứu và tìm hiểu có nhiều lý do khách quan, trong đó có thể kể đến những điểm chính sau:

Lễ hội truyền thống không chỉ là dịp để người dân vui chơi, giải trí mà còn là cơ hội để bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử của dân tộc. Mỗi lễ hội đều mang trong mình những câu chuyện, truyền thuyết và phong tục tập quán đặc trưng, giúp thế hệ trẻ hiểu rõ hơn về nguồn cội và văn hóa của cha ông.

Lễ hội thường gắn liền với các hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo, thể hiện lòng biết ơn của con người đối với thiên nhiên, tổ tiên và các vị thần linh. Điều này không chỉ tạo ra sự kết nối giữa con người với nhau mà còn giữa con người với thế giới tâm linh, góp phần tạo nên sự hài hòa trong đời sống xã hội.

Lễ hội truyền thống còn là một yếu tố quan trọng trong việc phát triển du lịch văn hóa. Nhiều lễ hội thu hút hàng triệu lượt khách du lịch mỗi năm, tạo ra nguồn thu nhập đáng kể cho địa phương và góp phần nâng cao nhận thức về giá trị văn hóa của dân tộc. Việc nghiên cứu lễ hội truyền thống giúp chúng ta nhận thức rõ hơn về sự thay đổi và phát triển của xã hội qua từng thời kỳ. Những biến đổi trong cách tổ chức và nội dung của lễ hội phản ánh sự thay đổi trong tư duy, lối sống và giá trị của con người trong xã hội hiện đại.

Lễ hội truyền thống không chỉ là một chủ đề phong phú mà còn là một phần quan trọng trong việc gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Việc chọn chủ đề này để nghiên cứu là hoàn toàn hợp lý và cần thiết trong bối cảnh hiện nay.

Tôi cũng là 1 người dân Đồ Sơn tham gia lễ hội, nhất là đối với ngư dân đi biển ở vùng ven biển Đồ Sơn, hình ảnh của trăng có liên hệ mật thiết với thủy triều. Hình ảnh đôi trâu chọi nhau dưới ánh trăng bạc trong truyền thuyết về hội chọi trâu ở Đồ Sơn đã phản ánh mối liên hệ nào đó giữa mặt trăng với biển cả. Đôi sừng trâu cũng chính là hình tượng của mặt trăng khuyết, gắn với thần Độc Cước mà dân miền biển vẫn tôn thờ.

Ngày nay, Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được nhân dân cả nước và du khách bốn phương biết tới như là một lễ hội lớn, gắn liền với tên tuổi của vùng đất Đồ Sơn nói riêng và thành phố Hải Phòng nói chung.

b. Lý do chủ quan

Từ nhỏ, tôi đã được tiếp xúc với nhiều lễ hội truyền thống của quê hương. Những hình ảnh rực rỡ của trang phục, âm thanh của nhạc cụ dân tộc, và không khí vui tươi của mọi người trong các lễ hội đã để lại trong tôi những ấn tượng sâu sắc. Đam mê tìm hiểu về văn hóa dân tộc đã thúc đẩy tôi muốn nghiên cứu sâu hơn về các lễ hội, từ nguồn gốc, ý nghĩa đến cách thức tổ chức. Tôi tin rằng việc hiểu rõ về lễ hội sẽ giúp tôi hiểu hơn về bản sắc văn hóa của dân tộc mình.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay, nhiều giá trị văn hóa truyền thống đang dần bị mai một. Tôi cảm thấy cần thiết phải nghiên cứu và bảo tồn những giá trị văn hóa này, đặc biệt là các lễ hội truyền thống. Việc chọn đề tài lễ hội không chỉ nhằm mục đích nghiên cứu mà còn để tìm ra những giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị của chúng trong đời sống hiện đại. Tôi hy vọng rằng qua nghiên cứu, tôi có thể góp phần nhỏ bé vào việc gìn giữ những nét đẹp văn hóa của dân tộc.

Lễ hội không chỉ là những hoạt động vui chơi giải trí mà còn là nơi thể hiện những giá trị tinh thần và xã hội của cộng đồng. Chúng phản ánh tâm tư, nguyện vọng và đời sống tâm linh của người dân. Tôi muốn tìm hiểu sâu hơn về những giá trị này, từ đó có thể hiểu rõ hơn về cách mà lễ hội ảnh hưởng đến đời sống của người dân, cũng như vai trò của chúng trong việc gắn kết cộng đồng.

Nghiên cứu về lễ hội cũng mở ra nhiều cơ hội ứng dụng thực tiễn. Tôi nhận thấy rằng việc tổ chức lễ hội không chỉ đơn thuần là một hoạt động văn hóa mà còn có thể trở thành một nguồn lực kinh tế cho địa phương. Qua nghiên cứu, tôi hy vọng có thể đề xuất những giải pháp nâng cao chất lượng tổ chức lễ hội, từ đó góp phần phát triển du lịch và kinh tế địa phương.

Việt Nam là một quốc gia đa dạng về văn hóa với hàng ngàn lễ hội khác nhau, mỗi lễ hội mang trong mình những đặc trưng riêng. Tôi muốn khám phá sự đa dạng này, tìm hiểu về các lễ hội ở các vùng miền khác nhau, từ đó nhận diện được những điểm tương đồng và khác biệt trong văn hóa lễ hội của các dân tộc. Điều này không chỉ giúp tôi mở rộng kiến thức mà còn làm phong phú thêm cho nghiên cứu của mình. Lý do chủ quan chọn đề tài lễ hội xuất phát từ đam mê cá nhân, khát khao bảo tồn văn hóa, mong

muốn tìm hiểu giá trị tinh thần và xã hội, khả năng ứng dụng thực tiễn, và sự đa dạng của các lễ hội. Tôi tin rằng nghiên cứu về lễ hội sẽ không chỉ giúp tôi hiểu rõ hơn về văn hóa dân tộc mà còn góp phần vào việc gìn giữ và phát huy những giá trị văn hóa quý báu của đất nước. Hy vọng rằng qua những nỗ lực của mình, tôi có thể đóng góp một phần nhỏ vào việc bảo tồn và phát triển văn hóa lễ hội Việt Nam trong bối cảnh hiện đại.

2. Mục tiêu chính của đề án

Một phần quan trọng trong nghiên cứu là đánh giá thực trạng công tác tổ chức lễ hội chọi trâu Đồ Sơn. Điều này bao gồm việc phân tích các khía cạnh như quy mô tổ chức, sự tham gia của cộng đồng, các hoạt động diễn ra trong lễ hội, và mức độ thu hút du khách. Việc đánh giá này sẽ giúp xác định những điểm mạnh và điểm yếu trong công tác tổ chức, từ đó đưa ra những khuyến nghị cụ thể nhằm cải thiện chất lượng lễ hội.

một trong những mục tiêu quan trọng của nghiên cứu là đề xuất các giải pháp nhằm bảo tồn và phát triển lễ hội chọi trâu Đồ Sơn. Điều này bao gồm việc nâng cao nhận thức của cộng đồng về giá trị văn hóa của lễ hội, cải thiện công tác tổ chức, và phát triển các hoạt động du lịch liên quan. Các giải pháp này không chỉ giúp duy trì lễ hội mà còn góp phần bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc trong bối cảnh hiện đại. Mà còn là cơ hội để phát triển du lịch, tạo ra nguồn thu nhập cho cộng đồng. Việc hiểu rõ tác động này sẽ giúp các nhà quản lý có cái nhìn tổng quan hơn về giá trị của lễ hội trong bối cảnh phát triển kinh tế địa phương.

3. Đối tượng phạm vi

a. Đối tượng nghiên cứu:

Lễ hội chọi trâu – Đồ Sơn – Hải Phòng

Ảnh hưởng của lễ hội chọi trâu tới văn hóa xã hội và du lịch

b. Phạm vi nghiên cứu:

Nghiên cứu về lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn, Hải Phòng trong 3 năm: từ tháng 9/2022 đến tháng 9/2024.

Đi thực tế tìm hiểu, nghiên cứu lễ hội.

Nhiệm vụ:

Tìm hiểu về lễ hội truyền thống.

Để đạt được mục đích trên báo cáo có nhiệm vụ nghiên cứu những khái niệm về lễ hội đó.

4. Nhiệm vụ

Tìm hiểu về khái niệm, đặc điểm, vai trò của lễ hội truyền thống.

Tìm hiểu đặc điểm, thực trạng lễ hội chọi trâu Đồ Sơn và đánh giá những mặt tích cực, hạn chế.

5. Phương pháp

Phương pháp thu thập và xử lý tài liệu.

Phương pháp thống kê, phân tích, tổng hợp.

Phương pháp khảo sát thực tế.

B. PHẦN NỘI DUNG

Chương 1: Khái quát chung về lễ hội và du lịch lễ hội

1.1. Lễ hội

1.1.1. Khái niệm về lễ hội

Lễ hội là một sự kiện văn hóa được tổ chức mang tính cộng đồng. "Lễ" là hệ thống những hành vi, động tác nhằm biểu hiện sự tôn kính của con người với thần linh, phản ánh những ước mơ chính đáng của con người trước cuộc sống mà bản thân họ chưa có khả năng thực hiện. "Hội" là sinh hoạt văn hóa tôn giáo, nghệ thuật của cộng đồng, xuất phát từ nhu cầu cuộc sống.

Lễ hội là hoạt động tập thể và thường có liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo. Con người xưa kia rất tin vào trời đất, thần linh. Các lễ hội cổ truyền phản ánh hiện tượng đó. Tôn giáo rất có ảnh hưởng tới lễ hội. Tôn giáo thông qua lễ hội đề phô trương thanh thế, lễ hội nhờ có tôn giáo đề thần linh hóa những thứ trần tục. Nhưng trải qua thời gian, trong nhiều lễ hội, tính tôn giáo dần giảm bớt và chỉ còn mang nặng tính văn hóa.

Nguồn:

Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch" - Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, tác giả Dương Văn Sáu năm 2004

Theo thống kê, hiện cả nước Việt Nam có 7.966 lễ hội; trong đó có 7.039 lễ hội dân gian (chiếm 88,36%), 332 lễ hội lịch sử (chiếm 4,16%), 544 lễ hội tôn giáo (chiếm 6,28%), 10 lễ hội du nhập từ nước ngoài (chiếm 0,12%), còn lại là lễ hội khác (chiếm 0,5%).

1.1.2: Môi trường tự nhiên, xã hội và lịch sử hình thành lễ hội

Lễ hội, một hiện tượng văn hóa đa dạng và phong phú, không chỉ đơn thuần là những buổi vui chơi, giải trí mà còn là kết quả của sự tác động phức tạp giữa môi trường tự nhiên, xã hội và lịch sử của một cộng đồng.

Môi trường tự nhiên

Địa hình, khí hậu: Các điều kiện tự nhiên như sông ngòi, núi non, khí hậu đã tạo nên những nét đặc trưng riêng biệt cho các lễ hội. Ví dụ, các vùng đồng bằng thường có

lễ hội liên quan đến nông nghiệp, cầu mong mưa thuận gió hòa; các vùng núi lại có những lễ hội mang đậm màu sắc tín ngưỡng, liên quan đến việc thờ cúng thần linh núi rừng.

Tài nguyên thiên nhiên: Các tài nguyên như rừng, biển, sông đã cung cấp nguyên liệu cho các lễ hội, đồng thời cũng là đối tượng được tôn thờ, ca ngợi.

Thiên tai: Các hiện tượng thiên nhiên như hạn hán, lũ lụt đã ảnh hưởng lớn đến đời sống của người dân, từ đó hình thành nên những lễ hội cầu an, cầu bình yên.

Địa hình và khí hậu:

- **Vùng núi:** Các lễ hội thường gắn liền với việc thờ cúng thần núi, cầu mưa, cầu mùa màng. Địa hình hiểm trở tạo nên những nghi lễ độc đáo, thể hiện sự tôn kính đối với thiên nhiên.
- **Vùng đồng bằng:** Lễ hội thường liên quan đến nông nghiệp, ngư nghiệp, thể hiện sự biết ơn đối với đất đai, sông nước.
- **Vùng biển:** Các lễ hội thường có liên quan đến việc cầu ngư nghiệp, cầu bình an cho ngư dân.

Tài nguyên thiên nhiên:

- **Rừng:** Rừng cung cấp nguyên liệu cho các lễ hội, đồng thời là nơi sinh sống của nhiều loài động vật được tôn thờ.
- **Sông, hồ:** Nước là nguồn sống của con người, vì vậy nhiều lễ hội gắn liền với việc thờ cúng thần nước, cầu mưa.
- **Biển:** Biển cung cấp hải sản, là nguồn sống của ngư dân, do đó nhiều lễ hội được tổ chức để tạ ơn biển.

Thiên tai:

- **Hạn hán, lũ lụt:** Những hiện tượng thiên tai này đã gây ra nhiều khó khăn cho cuộc sống của con người, vì vậy các lễ hội cầu mưa, cầu bình an ra đời để xoa dịu nỗi lo sợ của người dân.
- **Bão, động đất:** Các lễ hội thường được tổ chức để cầu bình an, cầu sức khỏe cho cộng đồng trước những hiểm họa từ thiên nhiên.

Môi trường xã hội:

- Cộng đồng: Lễ hội là sản phẩm của cộng đồng, phản ánh đời sống sinh hoạt, quan niệm, giá trị của cộng đồng đó. Mỗi cộng đồng có những lễ hội riêng, mang đậm bản sắc văn hóa của mình.

- Tổ chức xã hội: Cấu trúc xã hội, hệ thống quan hệ trong cộng đồng ảnh hưởng đến cách tổ chức và tiến hành lễ hội. Ví dụ, trong các cộng đồng có hệ thống dòng họ chặt chẽ, lễ hội thường gắn liền với các hoạt động của dòng họ.

- Tôn giáo: Tôn giáo có vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển lễ hội. Nhiều lễ hội có nguồn gốc từ các nghi lễ tôn giáo, thờ cúng thần linh.

- Kinh tế: Điều kiện kinh tế của một cộng đồng ảnh hưởng đến quy mô, sự phong phú và đa dạng của lễ hội.

Tổ chức cộng đồng:

- Cộng đồng làng xã: Ở các làng xã truyền thống, lễ hội thường gắn liền với đời sống sinh hoạt, sản xuất của người dân. Mỗi làng xã đều có những lễ hội riêng, mang đậm bản sắc văn hóa của mình.

- Dòng họ: Nhiều lễ hội được tổ chức để tưởng nhớ tổ tiên, dòng họ, củng cố tình đoàn kết giữa các thành viên trong dòng họ.

Hệ thống quan hệ xã hội:

- Quan hệ làng xóm: Các lễ hội thường là dịp để các làng xóm lân cận giao lưu, trao đổi kinh nghiệm, tăng cường tình đoàn kết.

- Quan hệ giữa các tầng lớp xã hội: Lễ hội phản ánh sự phân hóa xã hội, các nghi lễ, nghi thức khác nhau dành cho các tầng lớp khác nhau.

Tôn giáo:

- Tín ngưỡng dân gian: Nhiều lễ hội có nguồn gốc từ tín ngưỡng dân gian, thờ cúng thần linh, tổ tiên.

- Tôn giáo có tổ chức: Các tôn giáo lớn như Phật giáo, Nho giáo, Thiên Chúa giáo cũng có những lễ hội riêng.

Kinh tế:

- Mức độ phát triển kinh tế: Các lễ hội ở những vùng kinh tế phát triển thường có quy mô lớn hơn, đa dạng hơn so với các vùng kinh tế kém phát triển.

- Hoạt động sản xuất: Lễ hội thường gắn liền với các hoạt động sản xuất của người dân, như lễ hội mùa màng, lễ hội nghề.

Môi trường lịch sử

Đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển lễ hội. Các sự kiện lịch sử, quá trình giao lưu văn hóa và sự thay đổi của xã hội đã để lại dấu ấn sâu sắc lên các lễ hội truyền thống.

Sự kiện lịch sử:

Chiến thắng quân sự: Nhiều lễ hội được hình thành để kỷ niệm những chiến thắng quân sự quan trọng, thể hiện tinh thần yêu nước, tự hào dân tộc. Như Lễ hội Gò Đống Đa kỷ niệm chiến thắng Ngọc Hồi - Đống Đa.

Sự kiện lịch sử quan trọng: Các sự kiện như ngày thành lập quốc gia, ngày sinh của các vị anh hùng dân tộc cũng trở thành dịp để tổ chức lễ hội.

Sự kiện văn hóa: Các sự kiện văn hóa như ra đời của một tác phẩm văn học, một phát minh khoa học... cũng có thể trở thành cơ sở để tổ chức lễ hội.

Quá trình giao lưu văn hóa:

Giao lưu với các dân tộc khác: Qua quá trình giao lưu, các lễ hội tiếp thu những yếu tố văn hóa mới, tạo nên sự đa dạng và phong phú.

Ảnh hưởng của các tôn giáo: Các tôn giáo như Phật giáo, Nho giáo, Đạo giáo đã ảnh hưởng sâu sắc đến lễ hội Việt Nam, tạo nên những nghi lễ, nghi thức đặc trưng.

Sự thay đổi của xã hội:

Phát triển kinh tế: Sự phát triển kinh tế đã làm thay đổi đời sống của người dân, dẫn đến sự thay đổi trong cách tổ chức lễ hội.

Đô thị hóa: Quá trình đô thị hóa đã làm giảm đi tính cộng đồng của lễ hội, nhiều lễ hội truyền thống bị mai một hoặc biến đổi.

Ảnh hưởng của văn hóa đại chúng: Văn hóa đại chúng đã tác động đến lễ hội truyền thống, làm xuất hiện nhiều yếu tố mới, đôi khi làm mất đi bản sắc riêng của lễ hội.

1.1.3: Phân loại lễ hội

Mục đích của việc phân loại lễ hội:

Phân loại lễ hội giúp cho việc nghiên cứu, tìm hiểu, đánh giá về nội dung các lễ hội truyền thống và hiện đại, đặt nó trong tiến trình phát triển của lịch sử từ quá khứ đến hiện đại. Từ đó tìm ra những yếu tố tích cực và cả những yếu tố lỗi thời, lạc hậu để đưa ra những biện pháp khai thác, sử dụng, phát huy những mặt tích cực, đạt hiệu quả

tối ưu trong quá trình xây dựng nền văn hoá Việt nam. tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Việc phân loại lễ hội giúp cho việc nghiên cứu, tìm hiểu về kho tàng di sản văn hóa lễ hội.

Hình thức phân loại lễ hội:

Phân loại lễ hội theo không gian lãnh thổ: là hình thức phân loại theo quy mô, mức độ, phạm vi ảnh hưởng, chi phối, tác động của lễ hội.

Căn cứ vào không gian ra đời, tồn tại và phát triển, có thể chia lễ hội theo các hình thức sau đây:

- Lễ hội mang tính quốc tế: Là lễ hội thường được du nhập từ bên ngoài vào trong đời sống chính trị, văn hoá, xã hội.

- Lễ hội mang tính quốc gia: Những lễ hội mà nhân vật hoặc sự kiện được thờ cúng có liên quan ảnh hưởng sâu sắc, rộng lớn tới cả dân tộc và đất nước. Thường được gọi là “quốc lễ”.

- Lễ hội mang tính vùng miền: Khi tổ chức lễ hội được sự tham gia của nhân dân trên một địa bàn của nhiều địa phương gần nhau nằm trên 1 vùng rộng lớn.

- Lễ hội làng: Là phạm vi nhỏ nhất, có mối liên hệ huyết tộc và láng Giềng chặt chẽ sản văn hoá phi vật thể cụ thể có tính hệ thống, khách quan hơn. Thông qua nghiên cứu cụ thể có thể đề xuất những biện pháp cụ thể, góp phần bảo tồn, chấn hưng và phát triển văn hoá dân tộc trong giai đoạn mới.

Phân loại lễ hội theo thời gian, mùa vụ sản xuất

+ Phân loại lễ hội theo tôn giáo:

- Chu trình diễn ra của các lễ hội tôn giáo chỉ giới hạn về thời gian, không giới hạn về không gian.

- Không gian của từng lễ hội thì hẹp, các hoạt động thường chỉ diễn ra trong không gian thánh đường.

- Lễ hội của các tôn giáo thường gắn với các mốc thời gian các sự kiện có liên quan đến Giáo chủ và các tín đồ thân tín.

- Lễ hội tôn giáo nặng về nghi thức hành lễ, ít tổ chức các hoạt động vui chơi giải trí.

- Diễn trình của lễ hội được tổ chức chặt chẽ do các bộ phận chức năng trong giáo hội và các tăng lữ, chức sắc điều phối.

- Lễ vật cúng tương đối thuần khiết, thường là đồ chay tịnh

Với những người làm du lịch, việc phân loại lễ hội giúp cho việc nắm được lịch trình, thời gian, không gian trong nội dung các lễ hội, từ đó có kế hoạch triển khai các biện pháp nghiệp vụ chuyên môn kinh doanh loại hình “du lịch lễ hội”.

Phân loại lễ hội theo các tín ngưỡng dân gian:

Một số lễ hội liên quan đến tín ngưỡng: lễ hội tín ngưỡng thờ cúng tổ tiên, lễ hội thờ cúng Thành Hoàng làng, lễ hội của tín ngưỡng thờ Mẫu, Lễ hội của tín ngưỡng thờ nhiên thần (Sơn thần, Thủy Thần,...)

+ Phân loại theo tính chất của lễ hội:

- Loại hình lễ hội nông nghiệp: thường là hội làng, diễn ra ở những vùng cư dân có lịch sử lâu đời. Liên quan đến các nghi thức thờ cúng, tế lễ trong đó sử dụng các nghi thức để cầu mùa, cầu mưa, tạ ơn,...

- Loại hình lễ hội phồn thực giao duyên, những lễ hội dạng này thường gắn liền với một thời kỳ rất cổ của quan niệm tín ngưỡng và quan hệ hôn nhân.

- Loại hình lễ hội lịch sử là lễ hội thường liên quan đến các nhân vật, sự kiện lịch sử mà vai trò của nó tác động đến tiến trình phát triển của đời sống xã hội.

Phân loại lễ hội theo loại hình thiết chế tôn giáo – tín ngưỡng:

Không gian của lễ hội thường diễn ra trong thiết chế tôn giáo tín ngưỡng truyền thống. Đó là những công trình di tích lịch sử - văn hoá ở địa phương, nơi lưu giữ và tôn vinh những giá trị văn hoá tinh thần của người dân địa phương hay của xã hội, được kết tinh qua các nhân vật lịch sử và sự kiện đã hình thành trong lịch sử.

Lễ hội thường diễn ra ở các thiết chế văn hoá truyền thống ở các địa phương gồm: lễ hội ở đình làng, lễ hội chùa, lễ hội nhà thờ

1.1.4: Cấu trúc của lễ hội

Lễ hội được cấu thành bởi hai bộ phận chủ yếu là cuộc lễ và cuộc hội. Mỗi bộ phận cuộc lễ và cuộc hội bao gồm nhiều hành động cấu thành, giữa các hành động có mối quan hệ hữu cơ với nhau.

Lễ hội là một cấu trúc tương đối hoàn chỉnh về nhiều mặt, ở đây có sự kết hợp uyển chuyển giữa lễ và hội, giữa đóng và mở, giữa tĩnh và động tạo nên một hệ thống hành động phức hợp nhưng vẫn hài hòa; chính vì thế hội làng đã trở thành một sinh hoạt tinh thần, văn hóa có giá trị làm thoả mãn mọi tầng lớp trong xã hội.

Quan hệ giữa lễ và hội, hai yếu tố chính này có lúc tách rời nhau, cũng có lúc chúng thâm nhập vào nhau khá chặt chẽ thiết tưởng có gọi là lễ cũng đúng mà gọi là hội cũng không sai (như đám rước).

Phân Lễ

- Lễ là một hệ thống nghi thức, hành vi, động tác có định ước, quy cách chặt chẽ và ổn định nhằm biểu hiện sự tôn kính của con người (của dân làng) đối với thần linh, lực lượng siêu nhiên đã trở thành thân thánh linh thiêng.

- Trong thế giới tâm linh của con người, thì thần linh là nơi con người gửi gắm niềm ước vọng của mình. Nên dân chúng rất coi trọng việc thờ cúng các bậc thánh thân mà họ tôn thờ. Để thể hiện việc tôn thờ họ nghĩ ra các nghi thức để tiến hành lễ và nơi tiến hành nghi lễ thường là chùa, miếu, đền, tháp, phủ, điện, đình làng...

- Trong lễ hội dân gian truyền thống của người Việt, bao giờ cũng mở đầu và tất yếu phải có cuộc lễ, với quan niệm trước là cúng sau mới hưởng lộc thần thánh và vui chơi, cho nên dân gian có câu "phi lễ bất thành hội".

- Cấu trúc truyền thống của cuộc lễ (nghi lễ) trong lễ hội dân gian người Việt thường bao gồm: nghi điền (điền tích - cốt truyện), nghi tiết (tiết mục), nghi trình (trình tự diễn ra của cuộc lễ), nghi trượng (điều kiện vật thể và phi vật thể để tổ chức), nghi thức (cách thức thực hành tổ chức).

- Cuộc lễ ở trong hội không đơn lẻ, nó là một hệ thống liên kết, có trật tự, cùng hỗ trợ nhau, thường gồm:

- (1) Lễ rước nước
- (2) Lễ mọc dục
- (3) Tế gia quan
- (4) Lễ thỉnh sắc (đám rước)

Đám rước là trung tâm, là cao trào của hội, thời điểm mạnh của văn hóa làng-xã là gạch nối giữa lễ và hội, bởi không gian, môi trường nghi lễ đã thay đổi cơ bản. Không gian và nghi thức của lễ (trong đám rước) được tiến hành ở miếu hoặc ở đình, nơi trang nghiêm, nơi thờ Thành hoàng. Sau đó đám rước của hội lại tiếp tục diễn ra trong không gian rộng, trên đường và toàn cộng đồng tham gia, với qui mô lớn, có tính dân dã, vui nhộn (mang tính chất hội). Vì tính chất như vậy, nên đám rước có một vị trí "đặc biệt" trong lễ hội, thiết nghĩ có gọi là lễ cũng đúng mà gọi là hội cũng không sai:

- (5) Đại tế

(6) Lễ tức trực

(7) Lễ hèm

(8) Lễ hội sắc

Phần Hội

- Hội là cuộc vui chơi bằng vô số hoạt động giải trí công cộng, diễn ra tại một địa điểm nhất định, vào dịp kỷ niệm một sự kiện xã hội hay tự nhiên, nhằm diễn đạt sự phấn khích, hoan hỉ của công chúng tới dự lễ.

- Hội là những sinh hoạt dân dã phóng khoáng, diễn ra trên bãi sân để dân làng cùng bình đẳng, chủ động, tự nguyện tham gia vui chơi giải trí.

- Hội là thành phần ngoài lễ trong các lễ hội cổ truyền, thường được cấu thành từ các loại hình sau:

(1) Trò diễn

- Trò diễn trong lễ hội được sử dụng như một phương tiện để giao cảm với thần linh, chứ không phải tác động vào thế giới tâm hồn của công chúng. Nên mặc dù biểu diễn nghệ thuật thuần túy và trình diễn các trò diễn trong hội đều tái diễn cuộc sống của những người nông dân trồng lúa nước dưới hình thức các thể loại nghệ thuật; nhưng trong các trò diễn ở lễ hội, ngoài yêu cầu nghệ thuật hóa những động tác, những ứng xử thông thường, nó còn phải thực hiện yêu cầu nghi thức hóa (thông qua các tục, trò). Trò diễn ở lễ hội chỉ thực sự có giá trị khi cùng một lúc nó thực hiện được cả hai yêu cầu nghệ thuật hóa và nghi thức hóa. Có như vậy các tục trò mới đẹp hơn nhưng không làm thay đổi nội dung của chúng.

- Một số trò diễn thường thấy trong các lễ hội cổ truyền như sau:

Trò diễn đồng nhất với nghi lễ lấy nước để làm lễ mọc dục.

Trò diễn kể lại cuộc đời, chiến công của nhân vật được phụng thờ.

Trò diễn mang tính chất giả định. (trò diễn nghinh ông).

Trò diễn mang tính chất nghệ thuật sân khấu. (múa sấn, múa xuân ngưu, múa xoan, múa sinh tiền)...

- Nói đến trò diễn là phải nói đến các sinh hoạt văn hóa-văn nghệ dân gian được hội nhập vào đây như: ca-hát, múa, diễn xướng dân gian... Sự phong phú, đa dạng của các loại hình nghệ thuật dân gian trong các trò diễn đã khiến cho nó mang tính chất vừa trang nghiêm-linh thiêng, vừa trần tục-vui vẻ; vừa hoành tráng vừa kỳ bí.

(2) Trò chơi

- Trò chơi trong các lễ hội thường là trò chơi dân gian rất phong phú, đa dạng có thể kể đến các loại trò sau đây:

- Trò chơi thượng võ: đấu vật, đua thuyền, đánh đu, tung cầu, kéo co....
- Trò chơi thi tài khéo tay: thổi cơm, nấu xôi, làm bánh, dệt vải, bện thừng...
- Trò chơi nghề nghiệp: Trình nghề, cướp kén, đánh cá, đờn cũi, đốt pháo...
- Trò chơi luyện ái: bắt chạch, múa mo, nỏ nường....
- Trò chơi giải trí: cờ người, tổ tôm, thi thơ, thi ca-hát...
- Trò chơi chiến đấu: diễn trận, ném đá, cờ lau tập trận....

- Hội là sự vận động hồi hả, liên tục từ các trò chơi, trò diễn đến cả màu sắc, âm thanh, trạng thái... Đến với hội mọi người luôn tìm thấy một niềm tin vui cộng đồng, một tinh thần cộng cảm, hồ hởi, sáng khoái và hoàn toàn tự nguyện.

(3) Đám tiệc

Hội hè thường đi đôi với "đình đám", nhưng đó không phải là bữa tiệc-đám tiệc thông thường mà là sự hưởng thụ lễ vật của hội. Thường sau khi mọi nghi thức tế lễ đã xong, mọi cuộc trình diễn đã hoàn tất người ta mới hạ "cổ" để ăn tại chỗ hoặc đem về nhà; những vật phẩm dâng cúng được đem chia đều cho mọi người dự hội cùng hưởng với ý niệm là hưởng "lộc thánh", bởi lẽ "một miếng giữa làng bằng một sàng xó bếp".

1.1.5: Thời gian, không gian, địa điểm lễ hội

(1) Thời gian hội: Hầu hết các hội được tổ chức mỗi năm một lần, cá biệt có hội 3-10 năm tổ chức một lần, cũng có hội một năm tổ chức 2 lần. Qui mô lớn hay nhỏ, thời gian mở hội dài hay ngắn là tùy thuộc vào nội dung từng hội cũng như khả năng kinh tế của dân làng trong năm. Hội làng thường được mở vào mùa thu, mùa xuân (dịp nông nhàn).

(2) Không gian hội: Có thể diễn ra trong 1 làng hay lan sang các làng khác (hàng tổng) người đi dự hội có khi chỉ là người trong làng cũng có khi từ các làng lân cận cùng tới dự.

(3) Địa điểm mở hội: Phần lớn hội làng thường được mở ở "đình" nhưng cũng có khi ở đền, chùa, miếu, hay liên làng (cùng thờ một thần Thành hoàng)

1.2. Du lịch lễ hội

1.2.1: Quan niệm

Lễ hội truyền thống là một phần không thể thiếu trong đời sống văn hóa của mỗi dân tộc. Nó không chỉ những dịp để vui chơi, giải trí mà còn mang trong mình những giá trị tinh thần sâu sắc, phản ánh những quan niệm, tín ngưỡng và lối sống của cộng đồng.

Quan niệm chung về lễ hội truyền thống:

- Kết nối con người với nhau: Lễ hội là cầu nối để mọi người trong cộng đồng gắn kết, chia sẻ niềm vui, nỗi buồn, tăng cường tình đoàn kết.
- Bảo tồn văn hóa: Lễ hội giúp bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, như tục lệ, nghi lễ, trang phục, ẩm thực.
- Tôn vinh tổ tiên, thần linh: Nhiều lễ hội gắn liền với việc thờ cúng tổ tiên, thần linh, thể hiện lòng biết ơn và sự tôn kính.
- Cầu mong điều tốt lành: Lễ hội thường mang ý nghĩa cầu mong mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, sức khỏe, bình an.
- Giải trí, thư giãn: Lễ hội là dịp để mọi người thư giãn, giải trí sau những ngày làm việc căng thẳng.

Quan niệm cụ thể về lễ hội truyền thống ở Việt Nam:

- Lễ hội là một phần của tín ngưỡng dân gian: Người Việt Nam có quan niệm về sự giao hòa giữa con người với thiên nhiên, thần linh. Lễ hội là dịp để con người thể hiện lòng thành kính với thần linh, tổ tiên, cầu mong những điều tốt đẹp.
- Lễ hội gắn liền với đời sống lao động sản xuất: Nhiều lễ hội liên quan đến các hoạt động nông nghiệp, ngư nghiệp, thể hiện sự biết ơn đối với đất trời, sông nước.
- Lễ hội là dịp để giáo dục con người: Qua lễ hội, con cháu được giáo dục về truyền thống, đạo lý, lòng biết ơn.
- Lễ hội là dịp để quảng bá văn hóa: Lễ hội là cơ hội để giới thiệu về văn hóa, con người, đất nước đến với bạn bè quốc tế.

1.2.2. Đặc điểm của các lễ hội phục vụ mục đích du lịch

a. Tính quy mô và chuyên nghiệp

- Quy mô lớn: Các lễ hội phục vụ du lịch thường có quy mô lớn, được đầu tư bài bản về cơ sở vật chất, tổ chức.
- Chuyên nghiệp hóa: Các hoạt động trong lễ hội được tổ chức chuyên nghiệp, đảm bảo sự an toàn, thuận tiện cho du khách.
- Xây dựng thương hiệu: Nhiều lễ hội đã xây dựng được thương hiệu riêng, trở thành điểm đến hấp dẫn cho du khách.

b. Tính đa dạng và hấp dẫn

- Đa dạng các hoạt động: Ngoài các nghi lễ truyền thống, lễ hội còn có nhiều hoạt động vui chơi giải trí, biểu diễn nghệ thuật, ẩm thực đa dạng.
- Kết hợp với các yếu tố hiện đại: Các lễ hội được kết hợp với các yếu tố hiện đại như âm nhạc, ánh sáng, sân khấu để tạo ra những trải nghiệm mới lạ cho du khách.
- Tạo ra các sản phẩm du lịch: Nhiều lễ hội đã tạo ra các sản phẩm du lịch độc đáo, như tour du lịch lễ hội, các sản phẩm lưu niệm đặc trưng.

c. Tính bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa

- Bảo tồn các giá trị truyền thống: Các lễ hội vẫn giữ gìn được những giá trị văn hóa truyền thống, như nghi lễ, trang phục, ẩm thực.
- Phát huy sáng tạo: Đồng thời, các lễ hội cũng có những đổi mới, sáng tạo để phù hợp với thị hiếu của du khách.
- Truyền bá văn hóa: Lễ hội là cơ hội để quảng bá văn hóa, con người, đất nước đến với bạn bè quốc tế.

d. Tính bền vững

- Bảo vệ môi trường: Các hoạt động trong lễ hội được tổ chức đảm bảo bảo vệ môi trường.
- Phát triển bền vững: Lễ hội được tổ chức một cách bền vững, không gây ảnh hưởng đến đời sống của cộng đồng địa phương.

1.3. Tiểu kết chương 1

Chương 1 của đề tài giới thiệu khái quát về lịch sử hình thành và phát triển của lễ hội Việt Nam. Những đặc điểm, không gian, thời gian của lễ hội để phát triển, là cơ sở lý luận và là tiền đề để phát triển chương 2 và chương 3.

Chương 2: KHAI THÁC LỄ HỘI CHƠI TRÂU ĐÒ SƠN – HẢI PHÒNG PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH

2.1. Du lịch Đồ Sơn

2.1.1 Khái quát về Đồ Sơn

Đồ Sơn là một bán đảo xinh đẹp thuộc thành phố Hải Phòng, Việt Nam. Nơi đây từ lâu đã được biết đến như một trong những bãi biển đẹp nhất miền Bắc, thu hút đông đảo du khách mỗi năm.

Vẻ đẹp thiên nhiên hoang sơ và quyến rũ

Bãi biển: Đồ Sơn sở hữu những bãi cát trắng mịn trải dài, nước biển trong xanh, tạo nên một khung cảnh tuyệt đẹp.

Núi non hùng vĩ: Dãy núi Rồng uốn lượn tạo nên một bức tranh thiên nhiên hùng vĩ, với những hang động bí ẩn, những vách đá dựng đứng.

Khí hậu trong lành: Đồ Sơn có khí hậu mát mẻ quanh năm, đặc biệt vào mùa hè, nơi đây là điểm đến lý tưởng để tránh cái nóng oi bức của thành phố

Những điểm đến hấp dẫn

- Bãi tắm: Bãi Tép, bãi Rạng, bãi Đầu Rồng... là những bãi tắm nổi tiếng với làn nước trong xanh, cát trắng mịn.
- Đồi Rồng: Đây là một địa điểm du lịch sinh thái hấp dẫn với, khu vui chơi giải trí, nhà hàng...
- Chùa Bà Đá Bàn: Ngôi chùa cổ kính nằm trên một hòn đảo nhỏ, là nơi linh thiêng để du khách đến cầu bình an.
- Hải đăng Đồ Sơn: Ngọn hải đăng cổ kính nằm trên đỉnh đồi, là một trong những biểu tượng của Đồ Sơn.

Ẩm thực phong phú

- Đồ Sơn nổi tiếng với các món hải sản tươi ngon như: tôm, cua, mực, cá... Du khách có thể thưởng thức những món ăn đặc sản như: bánh đa cua, bánh cuốn, cháo hải sản...

Lễ hội truyền thống

- Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn là một trong những lễ hội truyền thống nổi tiếng nhất của Việt Nam. Hàng năm, lễ hội thu hút hàng ngàn người dân và du khách đến xem.

Thực trạng hoạt động du lịch lễ hội ở Hải Phòng

Hải Phòng, với bề dày lịch sử và văn hóa, sở hữu một kho tàng lễ hội dân gian phong phú, đa dạng. Các lễ hội này không chỉ là dịp để người dân địa phương sum họp, mà còn là điểm đến hấp dẫn du khách trong và ngoài nước.

Điểm mạnh và tiềm năng

- Lễ hội đa dạng: Hải Phòng có nhiều lễ hội truyền thống mang đậm bản sắc địa phương, như lễ hội chọi trâu Đồ Sơn, lễ hội hoa phượng đỏ, lễ hội đua thuyền...
- Kết cấu hạ tầng: Hải Phòng đang đầu tư mạnh vào phát triển hạ tầng du lịch, tạo điều kiện thuận lợi cho việc tổ chức các hoạt động lễ hội.
- Vị trí địa lý thuận lợi: Hải Phòng nằm gần các trung tâm du lịch lớn như Hà Nội, Hạ Long, thuận tiện cho việc thu hút khách du lịch.
- Cộng đồng dân cư thân thiện: Người dân Hải Phòng thân thiện, mến khách, tạo điều kiện thuận lợi cho du khách khi đến tham gia lễ hội.

2.1.2. Tài nguyên du lịch Đồ Sơn

2.1.2.1: Tài nguyên du lịch tự nhiên

Đồ Sơn không chỉ nổi tiếng với những bãi biển đẹp mà còn sở hữu nhiều tài nguyên du lịch tự nhiên vô cùng quý giá. Nơi đây hội tụ nguồn tài nguyên phong phú để phát triển du lịch sinh thái, góp phần làm giàu sản phẩm du lịch địa phương như phong cảnh sơn thủy hữu tình, điều kiện địa lý tự nhiên, lịch sử, văn hóa.

Các bãi biển

Đồ Sơn tự hào với những bãi biển trải dài cát trắng mịn màng, nước biển trong xanh. Đây là điểm đến lý tưởng để du khách thư giãn, tắm biển, và tận hưởng không khí trong lành. Ở đây người dân phân khu bãi tắm thành 3 khu: I,II,III

Khu I: Để di chuyển tới bãi tắm khu 1 Đồ Sơn Hải Phòng Cần di chuyển ngay tới cổng chaos 15/5 (quảng trường 15/5) là tới ngay đầu khu 1. Rộng và trải dài tuy nhiên sóng mạnh và mực nước biển thường dâng cao, nhanh. Khu vực này sóng đánh cao, đẹp mắt nhưng không phù hợp để tắm biển. Bên dưới có nhiều vách đá ngầm, khi ở mức nước thấp nhô tựa như các ngọn núi mini phù hợp cho việc check-in chụp hình. Nhưng chú ý an toàn và chỉ xuống chụp ảnh khi mực nước biển ở mức thấp nhất và sóng nhẹ

Khu II: Là nơi thu hút du khách du lịch lớn nhất bãi biển Đồ Sơn. Hàng năm, bãi 2 Đồ Sơn tiếp đón hàng triệu du khách từ các khu vực lân cận đổ về, đặc biệt vào các ngày hè từ 30/4 & 1/5 kéo dài cho đến hết tháng 10 mỗi năm. Với số lượng du khách lớn và người Hải Phòng tới vui chơi, giải trí đã khiến khu 2 trở nên đông đúc, tấp nập hơn gấp nhiều lần so với các khu vực khác của bãi biển Đồ Sơn. Bãi biển khu 2 của Đồ Sơn có chiều dài khoảng 2,5km có sóng nhẹ vô cùng thoáng đãng. Mọi người thường tập trung khu 2 này để vui chơi giải trí và tắm biển

Khu III: Khu vực bãi biển này nằm cách xa trung tâm của khu du lịch Đồ Sơn nên mọi thứ nơi đây vẫn rất hoang sơ và ít các dịch vụ. Tuy nhiên, do sự hoang sơ nên rất phù hợp cho du khách yêu thích sự yên tĩnh. Nơi đây có một khu du lịch mang tên Hòn Dấu. Khi đặt chân tới đây sẽ được thỏa sức đắm mình trong làn nước biển xanh mát trong lành và tham gia các trò chơi thú vị trên biển. Khu du lịch này giống như Đà Lạt thu nhỏ nơi mà bạn có thể thăm quan vườn chim, vườn thú và khu vui chơi vô cùng hấp dẫn

Hệ thống Đồi Núi

Núi Rồng: Với những vách đá dựng đứng, hang động bí ẩn, núi Rồng hiện nay đang được trực thuộc bởi quân đội tập kết và sử dụng vào quân sự nên rất ít thông tin về ngọn núi này

Đảo nhỏ

Đảo Hòn Dấu được ví như “Đà Lạt thu nhỏ” đầy mộng mơ, bởi bước đến hòn đảo này người ta như lạc vào 1 xứ sở trăm hoa đua nở, những hàng thông xanh sừng sững, cứ chốc chốc 1 làn gió mát lướt qua lại xoa dịu cơn nóng từ thành phố chật hẹp đông đúc. Rừng nguyên sinh ở đảo Hòn Dấu tập trung thảm thực vật phong phú, đa dạng với nhiều loại cây lâu năm quý hiếm. Bạn có thể ngạc nhiên khi bắt gặp từng thân cây to đến 2, 3 vòng tay người ôm, cũng có thể bất ngờ với những loài hoa rừng đầy màu sắc. Trên đảo còn có 1 ngôi đền linh thiêng thờ Nam Hải Thần Vương. Đảo Hòn Dấu Đồ Sơn Hải Phòng có 1 ngọn hải đăng nhiều năm tuổi, được xem là 1 phần gắn gũi của người dân đảo này. Đền hải đăng trên đảo Hòn Dấu được xây dựng bởi 1 kỹ sư người Pháp vào năm 1892. Trải qua nhiều cuộc chiến tranh suốt trăm năm, đền hải đăng này bị phá hỏng gần hết. Sau khi hòa bình được lập lại, đảo Hòn Dấu tiến hành trùng tu xây mới dựa theo kiến trúc ban đầu

Rừng ngập mặn

Đây là một hệ thống rừng ngập mặn được trồng từ cách đây khoảng 6 năm. Không chỉ giúp cho việc hạn chế thiên tai, ngập lụt, khu sinh thái rừng ngập mặn còn là nơi phục vụ cho nhu cầu tham quan du lịch, nghiên cứu về các hệ sinh thái. Được coi là “lá phổi xanh” của Đồ Sơn, khu rừng ngập mặn Đồ Sơn rộng gần 2000ha, hiện nay Khu sinh thái rừng ngập mặn, kết hợp với bên du thuyền hiện đại và khu vui chơi giải trí sôi động, tạo thành một tổ hợp vui chơi trải nghiệm đa sắc màu quy mô lớn được đầu tư phát triển hoàn toàn trên biển lớn nhất miền Bắc với 4 mùa.

2.1.2.2. Tài nguyên du lịch nhân văn

Khu vực này không chỉ có cảnh quan thiên nhiên tuyệt đẹp mà còn chứa nhiều giá trị văn hóa tâm linh và lịch sử quan trọng. Với sự kết hợp giữa thiên nhiên hùng vĩ và các di tích lịch sử phong phú, Đồ Sơn không chỉ là điểm đến du lịch hấp dẫn mà còn sót lại Nơi đây lưu giữ những giá trị văn hóa và lịch sử quý báu của dân tộc Việt Nam. Du khách đến đây không chỉ để tham quan mà còn để tìm hiểu về truyền thống văn hóa và lịch sử của vùng đất này.

- **Bến Nghiêng**

Vị trí: Bến Nghiêng nằm dưới chân đồi Nghinh Phong, thuộc phường Vạn Hương, quận Đồ Sơn, thành phố Hải Phòng.

Lịch sử: Trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp, bến tàu này đóng vai trò vô cùng quan trọng. Nó là nơi tiếp nhận vũ khí, lương thực, thuốc men và các vật tư chiến lược từ bên ngoài, cung cấp cho chiến trường miền Bắc. Nhờ có bến tàu này, quân và dân ta đã có thể chiến đấu kiên cường và giành thắng lợi cuối cùng.

- **Di tích lịch sử**

- **Bến tàu không số**

Bến tàu không số Đồ Sơn, hay còn được gọi là Bến K15, là một di tích lịch sử cấp quốc gia vô cùng quan trọng của Việt Nam. Nơi đây từng là một căn cứ quân sự bí mật, đóng vai trò quan trọng trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước.

Vị trí và lịch sử hình thành

Bến tàu không số K15 nằm dưới chân núi Vạn Hoa, thuộc phường Vạn Hương, quận Đồ Sơn, thành phố Hải Phòng. Với vị trí địa lý thuận lợi, được bao bọc bởi núi rừng, bến tàu này đã trở thành nơi lý tưởng để tiếp nhận vũ khí, lương thực, thuốc men từ bên ngoài, cung cấp cho chiến trường miền Nam.

- **Miếu cụ trên Đảo Dấu**

Ngôi đền linh thiêng hay còn gọi là đền thờ Nam Hải Thần Vương, là một ngôi đền cổ kính nằm trên đảo Dấu. Theo truyền thuyết, ngôi đền này được xây dựng để thờ một vị tướng nhà Trần đã anh dũng hy sinh trong trận thủy chiến trên sông Bạch Đằng. Thi thể của vị tướng này được sóng biển đưa vào đảo Dấu và được người dân địa phương lập đền thờ.

- *Tháp Tường Long*

Tháp Tường Long, hay còn được gọi là chùa Tháp hoặc tháp Đồ Sơn, là một trong những di tích lịch sử và văn hóa lâu đời nhất tại Hải Phòng. Ngôi chùa này tọa lạc trên đỉnh núi Long Sơn, mang trong mình những giá trị lịch sử và kiến trúc độc đáo, thu hút đông đảo du khách đến tham quan và chiêm bái.

Nguồn gốc: Theo các nhà khảo cổ học, Tháp Tường Long được xây dựng vào khoảng thế kỷ XI, dưới thời vua Lý Thánh Tông. Ngôi tháp được xây dựng trên một nền móng rộng lớn, với kiến trúc độc đáo, mang đậm phong cách Phật giáo thời Lý.

- *Đền Bà Đế*

Đền Bà Đế là một trong những địa điểm tâm linh nổi tiếng và thu hút đông đảo du khách khi đến với Đồ Sơn, Hải Phòng. Ngôi đền không chỉ mang giá trị lịch sử, văn hóa mà còn gắn liền với nhiều câu chuyện truyền thuyết ly kỳ, hấp dẫn.

Vị trí và lịch sử

Vị trí: Đền Bà Đế nằm ở chân núi Độc, thuộc phường Ngọc Hải, quận Đồ Sơn, Hải Phòng.

Lịch sử: Theo truyền thuyết, đền được xây dựng để thờ một người phụ nữ tên là Đế, vợ của một vị chúa Trịnh. Bà được người dân địa phương tôn thờ vì đức tính hiền lương và tấm lòng nhân hậu.

Kiến trúc và không gian

Kiến trúc: Đền Bà Đế có kiến trúc độc đáo, kết hợp hài hòa giữa nét cổ kính và hiện đại. Ngôi đền được xây dựng trên một khu đất rộng rãi, bao quanh bởi cây xanh và hồ nước, tạo nên một không gian thanh tịnh và yên bình.

Không gian: Đền được chia thành nhiều gian thờ, mỗi gian thờ một vị thần khác nhau. Gian chính điện thờ Bà Đế, nơi linh thiêng nhất của ngôi đền.

- *Chùa Hang*

Chùa Hang Đồ Sơn là một trong những ngôi chùa cổ nhất Việt Nam và cũng là một trong những điểm đến tâm linh thu hút đông đảo du khách khi đến với Hải Phòng.

Với lịch sử lâu đời và kiến trúc độc đáo, chùa Hang không chỉ là một công trình kiến trúc cổ kính mà còn là một chứng tích quan trọng về sự phát triển của Phật giáo tại Việt Nam.

Lịch sử hình thành

Theo truyền thuyết, chùa Hang được xây dựng từ trước Công nguyên, trước thuộc địa bàn Vạn Tác, xã Đồ Sơn, huyện Nghi Dương, phủ Kinh Môn, đạo Hải Dương, nay thuộc phường Vạn Sơn, quận Đồ Sơn, Hải Phòng. Đúng như tên gọi của chùa, các bậc tiền nhân đã lấy một hang đá trên núi Vạn Tác để lập chỗ tu hành.

- *Đền Nghè*

Đền Nghè là một trong những di tích lịch sử văn hóa nổi tiếng và linh thiêng nhất ở Đồ Sơn, Hải Phòng. Ngôi đền này không chỉ là nơi thờ cúng mà còn mang trong mình nhiều giá trị lịch sử và văn hóa độc đáo.

Vị trí và lịch sử

Vị trí: Đền Nghè nằm trên đường Suối Rồng, thuộc phường Vạn Hương, quận Đồ Sơn, Hải Phòng.

Lịch sử: Đền Nghè được xây dựng từ lâu đời, là nơi thờ tự các vị thần có công khai phá, lập nên vùng đất Đồ Sơn. Đền được xem là "hàng tổng" của Đồ Sơn, nơi người dân địa phương gửi gắm niềm tin và cầu mong những điều tốt đẹp.

- *Đình Ngọc – Suối Rồng*

Đình Ngọc - Suối Rồng là một trong những quần thể di tích văn hóa tâm linh nổi tiếng và lâu đời nhất ở Đồ Sơn, Hải Phòng. Nơi đây không chỉ là điểm đến hành hương của người dân địa phương mà còn thu hút đông đảo du khách thập phương.

Vị trí: Đình Ngọc nằm dưới chân núi Rồng, thuộc phường Ngọc Xuyên, quận Đồ Sơn, Hải Phòng. Đình Ngọc và Suối Rồng tạo thành một quần thể di tích độc đáo, gắn liền với lịch sử và văn hóa của vùng đất Đồ Sơn.

Lịch sử: Đình Ngọc được xây dựng từ cuối thế kỷ 17, đầu thế kỷ 18, thờ Thần Điểm Tước - vị thần được người dân Đồ Sơn tôn thờ từ lâu đời. Đình Ngọc là nơi diễn ra lễ hội chọi trâu nổi tiếng của Đồ Sơn.

- *Biệt thự Bảo Đại*

Biệt thự Bảo Đại tại Đồ Sơn, Hải Phòng là một trong những công trình kiến trúc độc đáo và mang đậm dấu ấn lịch sử của Việt Nam. Cung điện này từng là nơi nghỉ dưỡng của vị hoàng đế cuối cùng của triều đại nhà Nguyễn, Bảo Đại.

Vị trí và lịch sử hình thành

Tọa lạc trên đồi Vung, thuộc khu 2 Đồ Sơn, địa phận phường Vạn Hưng, quận Đồ Sơn, Hải Phòng, biệt thự Bảo Đại có vị trí đắc địa, hướng nhìn ra biển. Được xây dựng vào năm 1928, công trình này ban đầu là một dinh thự của một quan chức Pháp. Đến năm 1949, toàn quyền Đông Dương đã quyết định tặng lại cho Hoàng đế Bảo Đại.

- *Đền Vạn Ngang*

Đền Vạn Ngang là một trong những ngôi đền cổ kính và linh thiêng nhất tại Đồ Sơn, Hải Phòng. Tọa lạc trên núi Hoành Sơn, ngôi đền không chỉ mang giá trị lịch sử, văn hóa mà còn là điểm đến tâm linh thu hút đông đảo du khách thập phương.

Lịch sử hình thành và kiến trúc

Nguồn gốc: Đền Vạn Ngang có tên gọi ban đầu là Thủy Tiên Am, được xây dựng vào năm Thái Ninh thứ 3 triều Lý. Ngôi đền được xây dựng bằng tranh, tre, vách gỗ lợp cỏ tranh, thờ Chư Vị Thánh Tiên.

2.1.3: Cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch Đồ Sơn

Theo thống kê của sở du lịch Hải Phòng, trong 9 tháng đầu năm 2024, tổng lượng khách đến với Đồ Sơn đạt gần 2,7 triệu lượt, vượt chỉ tiêu đề ra của năm và mức trung bình 2 triệu lượt/năm của 5 năm qua. Đặc biệt trong dịp nghỉ lễ 30.4 và 1.5 vừa qua tuy có tăng 222,2% so với cùng kỳ 2023, nhưng lượng khách lưu trú chỉ đạt trên 40% do thiếu cơ sở lưu trú chất lượng cao.

Việc ưu tiên lựa chọn những cơ sở khách sạn cao cấp với những cơ sở lưu trú bình dân, cũ kỹ cho thấy, du khách đến Đồ Sơn sẵn sàng chi tiền lưu lại để thưởng ngoạn cảnh đẹp và các dịch vụ vui chơi, giải trí như bãi biển nhân tạo, công viên nước, sân golf, khách sạn 5 sao, ...mới ra mắt tại KDL Quốc tế Đồi Rồng từ năm 2022 đến nay.

Hiện khu du lịch Đồ Sơn có khoảng 134 cơ sở lưu trú du lịch, nhiều cơ sở lưu trú thuộc quản lý của các bộ, ngành, nằm án ngữ ở các vị trí đắc địa tại Khu I, Khu II và Khu III của Đồ Sơn, như: các khách sạn Lâm Nghiệp, Điện lực, Công đoàn, Bộ Xây dựng, Hóa chất... hầu hết đều được xây dựng cách đây 25 - 40 năm nên đã lỗi thời, xuống cấp và vẫn còn bao cấp trong tổ chức hoạt động kinh doanh; hệ thống kê biển, đường giao thông... xuống cấp, chậm được đầu tư.

Với việc ra mắt hàng loạt tiện ích trọng điểm dự án KDL Quốc tế Đồi Rồng đã góp phần thu hút gần 300.000 lượt khách du lịch về Đồ Sơn trong kỳ nghỉ lễ vừa qua,

cùng với đó là sức mạnh truyền thông khơi gợi sự tò mò của du khách về các lễ hội truyền thống tại Đồ Sơn (chọi trâu, Đảo Dấu,...), về các điểm văn hóa tâm linh in hằn những dấu tích của thời gian đầy linh thiêng,... thì bài toán khó nhất là kéo du khách về Đồ Sơn đã được giải quyết. Việc còn lại của chủ sở hữu các căn shophouse tại dự án KDL Quốc tế Đồ Sơn là sớm đưa các mô hình kinh doanh vào khai thác và thu lợi nhuận “hót váng” ngay từ giai đoạn đầu của dự án. Tuy nhiên không phải nhà đầu tư nào cũng có kinh nghiệm để triển khai mô hình, có không ít nhà đầu tư vẫn loay hoay tìm kiếm bài toán kinh doanh, thiếu kinh nghiệm vận hành, hạn chế về giải pháp tài chính, khó kết nối với các nhãn hàng, thương hiệu nhượng quyền uy tín,...

Trong đó, quận Đồ Sơn tập trung xây dựng, điều chỉnh quy hoạch nhằm tạo ra quỹ đất lớn, thu hút đầu tư. Đồng thời, xây dựng các quy hoạch chuyên ngành để tạo điều kiện triển khai các dự án phát triển kinh tế, đô thị biển theo định hướng hiện đại, thông minh.

Các dự án này được kỳ vọng sẽ đưa du lịch Đồ Sơn lên tầm cao mới xứng tầm với tiềm năng, lợi thế. Thời gian tới, để thúc đẩy du lịch Đồ Sơn phát triển, quận Đồ Sơn tiếp tục đề xuất thành phố có thêm các cơ chế tạo điều kiện thuận lợi cho các nhà đầu tư thực hiện các dự án xây dựng khu du lịch Đồ Sơn; nhanh chóng tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc để đẩy nhanh tiến độ thực hiện các dự án đầu tư đã được triển khai, tạo điều kiện thu hút các nhà đầu tư mới; đầu tư hoàn thiện đồng bộ cơ sở hạ tầng khu du lịch, chú trọng phát triển hệ thống cơ sở lưu trú, trung tâm thương mại, khu vui chơi giải trí, trung tâm hội nghị, hội thảo, tổ chức sự kiện... mang tầm cỡ khu vực và quốc tế.

2.1.4: Thực trạng hoạt động du lịch ở Đồ Sơn những năm gần đây

Trong những năm gần đây, hoạt động du lịch tại quận Đồ Sơn (thành phố Hải Phòng) đã ghi nhận những bước phục hồi và tăng trưởng ấn tượng, đặc biệt sau giai đoạn chịu ảnh hưởng nghiêm trọng của đại dịch COVID-19. Các cấp chính quyền đã chủ động triển khai nhiều chương trình, chính sách kích cầu, quảng bá hình ảnh, nâng cao chất lượng dịch vụ cũng như tổ chức các sự kiện văn hóa – du lịch nhằm thu hút du khách trong nước và quốc tế.

Năm 2022 là năm đánh dấu sự phục hồi mạnh mẽ của ngành du lịch Đồ Sơn sau hai năm đình trệ vì dịch bệnh. Quận đã triển khai nhiều hoạt động nổi bật như đề xuất

ban hành cơ chế, chính sách đặc thù phát triển du lịch; tổ chức chương trình đón khách trong hệ thống “Hành lang du lịch an toàn”; và phối hợp tổ chức các đoàn khảo sát (Famtrip, Press trip) nhằm quảng bá sản phẩm du lịch. Một trong những sự kiện nổi bật là Liên hoan du lịch “Đồ Sơn – Sắc màu của biển 2022”, góp phần thu hút sự chú ý của đông đảo du khách. Lượng khách du lịch đến với Đồ Sơn trong năm 2022 đạt hơn 1,9 triệu lượt khách, tăng 50,8% so với cùng kỳ năm 2021. Doanh thu dịch vụ lưu trú và ăn uống đạt 1.650 tỷ đồng, với công suất phòng tại các cơ sở lưu trú thường xuyên đạt mức cao, đặc biệt vào dịp cuối tuần gần như kín chỗ.

Bước sang năm 2023, công tác quản lý du lịch được nâng cao, nhất là trong việc lập lại trật tự đường hè tại khu du lịch, hạn chế tình trạng lấn chiếm lòng đường, vỉa hè để buôn bán. Bên cạnh đó, các sự kiện văn hóa – nghệ thuật được tổ chức thành công, nổi bật là Liên hoan du lịch “Đồ Sơn – Điểm đến bốn mùa” và Lễ hội chọi trâu truyền thống. Kết quả, Đồ Sơn đón 2,9 triệu lượt khách, đạt 118% kế hoạch năm và tăng 52,8% so với năm trước. Doanh thu lưu trú và ăn uống đạt 2.650 tỷ đồng, tăng 50,6% so với năm 2022.

Năm 2024 tiếp tục ghi nhận sự khởi sắc khi Đồ Sơn tổ chức hàng loạt sự kiện lớn mở đầu cho mùa du lịch hè như Liên hoan du lịch “Đồ Sơn – Điểm đến 4 mùa”, Giải Golf Du lịch mở rộng tại Sân Golf Đồi Rồng với 120 golfer tham gia, Lễ hội ẩm thực với 150 gian hàng tại Quảng trường Kim Long (Khu du lịch quốc tế Đồi Rồng), cùng các hoạt động nghệ thuật sôi động. Ngoài ra, việc phối hợp tổ chức Cuộc thi Hoa hậu Du lịch Toàn cầu 2024 cũng đã tạo tiếng vang lớn, góp phần quảng bá sâu rộng hình ảnh Đồ Sơn. Tính đến hết 9 tháng đầu năm 2024, Đồ Sơn đã đón hơn 3,7 triệu lượt khách, đạt 98,74% kế hoạch cả năm và tăng 40,52% so với cùng kỳ năm 2023.

Dựa trên đà tăng trưởng này, năm 2025 được kỳ vọng là cột mốc bứt phá của ngành du lịch Đồ Sơn. Các chương trình phát triển loại hình du lịch quanh năm, giảm tính mùa vụ như du lịch MICE (hội họp, khen thưởng, hội nghị và triển lãm), du lịch chữa bệnh, nghỉ dưỡng cao cấp... đang được triển khai mạnh mẽ. Theo ước tính đến cuối năm 2025, Đồ Sơn sẽ đón khoảng 4,8 – 5 triệu lượt khách, tăng từ 28 – 35% so với năm 2024. Tổng doanh thu từ dịch vụ lưu trú và ăn uống dự kiến vượt mức 3.300 – 3.500 tỷ đồng, cho thấy mức tăng trưởng ổn định và bền vững.

Tuy nhiên, du lịch Đồ Sơn vẫn đang phải đối mặt với một vấn đề lớn là tính mùa vụ cao. Du khách đến Đồ Sơn chủ yếu tập trung trong khoảng thời gian từ tháng 5 đến

tháng 8, đặc biệt vào tháng 6 và 7, chiếm tới 60% lượng khách cả năm. Trong khi đó, những tháng còn lại, lượng khách rất thấp hoặc hầu như không có. Tính mùa vụ này ảnh hưởng tiêu cực đến hiệu quả khai thác hạ tầng, tài nguyên, môi trường du lịch biển và cả nguồn nhân lực phục vụ du lịch. Các cơ sở lưu trú, nhà hàng chỉ hoạt động tối đa công suất trong vài tháng, dẫn đến lãng phí và thiếu tính ổn định.

Du lịch Đồ Sơn đã có sự phục hồi và phát triển vượt bậc trong giai đoạn 2022 – 2025, với lượng khách tăng gần gấp 5 lần và doanh thu gần gấp đôi sau ba năm. Tuy nhiên, để phát triển bền vững và nâng cao sức cạnh tranh, Đồ Sơn cần tiếp tục đa dạng hóa sản phẩm du lịch, hạn chế phụ thuộc vào yếu tố mùa vụ, đồng thời nâng cao chất lượng dịch vụ và quản lý điểm đến một cách chuyên nghiệp hơn.

2.2. Một số lễ hội tiêu biểu ở Quận Đồ Sơn

Lễ hội chọi trâu:

- Đặc trưng: Đây là lễ hội nổi tiếng nhất của Đồ Sơn, thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước. Lễ hội diễn ra vào tháng 8 âm lịch hàng năm, với những màn so tài đầy kịch tính giữa các chú trâu khỏe mạnh.
- Ý nghĩa: Lễ hội không chỉ là dịp để mọi người vui chơi, giải trí mà còn thể hiện tinh thần thượng võ, đoàn kết của người dân Đồ Sơn

Lễ hội Đền Bà Đế:

- Đặc trưng: Lễ hội được tổ chức tại Đền Bà Đế, một trong những ngôi đền linh thiêng nhất ở Đồ Sơn. Lễ hội thường diễn ra vào những ngày đầu năm mới, với các nghi lễ truyền thống và các hoạt động văn hóa, nghệ thuật.
- Ý nghĩa: Lễ hội thể hiện lòng thành kính của người dân đối với Bà Đế, cầu mong một năm mới bình an, hạnh phúc.

Lễ hội Đình Ngọc - Suối Rồng:

- Đặc trưng: Lễ hội được tổ chức tại Đình Ngọc, một ngôi đình cổ kính và linh thiêng. Lễ hội thường diễn ra vào các dịp lễ tết, với các nghi lễ truyền thống và các hoạt động văn hóa, nghệ thuật.
- Ý nghĩa: Lễ hội thể hiện lòng thành kính của người dân đối với các vị thần được thờ tại đình, cầu mong mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu.

Lễ hội Đền Vạn Ngang

- Đặc trưng: Lễ hội được tổ chức tại Đền Vạn Ngang, một ngôi đền cổ kính nằm trên núi Hoành Sơn. Lễ hội nổi tiếng với nghi lễ cầu cơ, thu hút đông đảo người dân tham gia.

- Ý nghĩa: Lễ hội thể hiện tín ngưỡng dân gian của người Việt, cầu mong sự phù hộ của thần linh.

2.3. Lễ hội chọi trâu ở quận Đồ Sơn – Hải Phòng

Quận Đồ Sơn, Hải Phòng, nổi tiếng với Lễ hội chọi trâu, một trong những lễ hội truyền thống đặc sắc và độc đáo của Việt Nam. Diễn ra vào ngày 9 tháng 8 âm lịch hàng năm, lễ hội này không chỉ thu hút người dân địa phương mà còn là điểm đến hấp dẫn cho du khách trong và ngoài nước.

Sức hút văn hóa: Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn không chỉ đơn thuần là các trận đấu giữa những chú trâu mà còn mang ý nghĩa sâu sắc về tín ngưỡng và văn hóa. Du khách đến tham gia lễ hội không chỉ để xem các trận đấu mà còn để trải nghiệm các nghi thức cúng tế, lễ rước nước và các hoạt động văn hóa phong phú khác, tạo nên một bầu không khí lễ hội sôi động và hấp dẫn.

Cơ sở hạ tầng và dịch vụ du lịch: Để phục vụ cho lượng khách tăng cao, ban tổ chức đã nâng cấp cơ sở hạ tầng tại sân vận động trung tâm Đồ Sơn, mở rộng không gian tổ chức lễ hội và đảm bảo an toàn cho du khách. Các dịch vụ du lịch như nhà hàng, khách sạn cũng được cải thiện để đáp ứng nhu cầu của du khách.

Trải nghiệm đa dạng: Ngoài việc tham dự lễ hội chọi trâu, du khách còn có cơ hội khám phá nhiều địa điểm nổi tiếng khác tại Đồ Sơn như bãi biển Đồ Sơn, đền Bà Đẻ và tháp Tường Long. Các hoạt động vui chơi giải trí cũng được tổ chức song song, giúp du khách có những trải nghiệm thú vị hơn trong chuyến đi của mình.

Tăng cường quảng bá du lịch: Lễ hội chọi trâu không chỉ là một sự kiện văn hóa mà còn là cơ hội để quảng bá hình ảnh du lịch Hải Phòng ra thế giới. Sự phục hồi và phát triển của lễ hội này góp phần nâng cao giá trị văn hóa và thu hút thêm nhiều lượt khách quốc tế đến với thành phố.

2.3.1. Lễ hội chọi trâu xưa

Lễ hội chọi trâu xưa một năm chỉ được tổ chức một lần vào mùng 9 tháng 8 âm lịch và thời gian chuẩn bị trong cả một năm nên có phần linh thiêng và được mong chờ háo hức hơn. Việc chọi Trâu cũng diễn ra hết sức tỉ mỉ và được tuyển chọn nhiều lần

mới mang ra thi đấu. Trước kia nghi thức múa cờ được thực hiện ở các trai làng vạm vỡ, khỏe mạnh, không có sự tham gia của nữ giới. Lễ hội chọi trâu đã gửi gắm tinh thần và ý chí của mình vào lễ hội. Mỗi ông Trâu trên xới đấu thắng thua ra sao sẽ chứng tỏ tài năng của các ông chủ Trâu, của phường, xã mình.

Như vậy các "kháp đấu" giữa những ông Trâu đã trở thành nghệ thuật, có tính biểu tượng sinh động, thể hiện bản sắc văn hoá. Như vậy, lễ hội chọi trâu xưa kia nói hộ tính cách dân vùng biển, nó đã được định hình từ lâu với nội dung phong phú gồm nhiều yếu tố văn hóa dân gian, lành mạnh kết tinh của cả vùng văn hóa ven biển mà Đồ Sơn là trung tâm. Đây là lễ hội độc đáo của người Đồ Sơn, nó gắn liền việc thờ cúng thủy thần với nghi lễ chọi và hiến sinh trâu, có cả sự giao thoa giữa những yếu tố văn hóa nông nghiệp đồng bằng với văn hóa cư dân ven biển.

2.3.1.1 Lịch sử hình thành

Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn là một trong những lễ hội truyền thống đặc sắc nhất của Việt Nam, đặc biệt thu hút sự quan tâm của người dân Hải Phòng và du khách khắp nơi. Đây không chỉ là một sự kiện văn hóa mà còn là dịp để người dân thể hiện lòng tôn kính đối với thần linh, cầu mong một năm mới bình an, mưa thuận gió hòa.

Người Đồ Sơn không còn nhớ tục chọi trâu trên quê cha đất tổ mình có từ bao giờ. Họ chỉ có thể trả lời đó là tục cổ xưa, khi ấy các cụ mới khóc tiếng khóc chào đời thì đã nghe thấy những tiếng reo hò ngày hội vang dậy cả một vùng. Hội chọi trâu ở quận Đồ Sơn, thành phố Hải Phòng là một ngày hội độc đáo của người Đồ Sơn. Độc đáo vì nó thờ cúng thủy thần với nghi lễ chọi trâu và hiến sinh trâu. Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn còn là sự đan xen, giao thoa giữa những yếu tố văn hóa nông nghiệp vùng đồng bằng với văn hóa cư dân ven biển làm nghề đánh cá.

Có rất nhiều truyền thuyết về Lễ hội chọi trâu, mỗi truyền thuyết đều gắn với một sự tích kì bí khác nhau nhưng tất cả đều khẳng định: Hội chọi trâu là mỹ tục hào hùng mang đậm tính thượng võ, tính táo bạo và lòng quả cảm rất độc đáo của người Đồ Sơn. Truyền thuyết kể rằng, một lần thần Điểm Tước (vị thần hộ mệnh của ngư dân Đồ Sơn) giáng hạ, thấy có hai con trâu chọi nhau, để làm đẹp lòng thần, mùng 9 - 8 hàng năm, người Đồ Sơn lại tổ chức chọi trâu.

Nhiều lão làng kể lại rằng: Cư dân làm nghề mò cua, bắt cá ở Đồ Sơn thường bị cá kình ăn thịt. Trước sự hung tợn, sự quấy nhiễu của quái vật, con người lập đàn cầu thần linh phù hộ vào thượng tuần tháng sáu và hứa sẽ mổ trâu, mổ lợn lễ tạ.

Quả nhiên, sau hai tháng, vào một đêm mưa bão gió giật, sáng ra thấy xác cá kình chết. Trên hầu có vết chim cắn, một loại chim thần giáng thể độ dân. Từ đó, người bắt cá không bị cá kình ăn thịt nữa. Giữ lời hứa với thần linh, hàng năm dân làng đi mua trâu về lễ thần ở đền Nghè. Khi lễ ở đền Nghè, chúng đứt dây, chọi nhau quyết liệt. Các cụ cho rằng thần linh thích xem trâu chọi. Bởi vậy hàng năm, dân làng tổ chức lễ hội chọi trâu và ngày đó đã trở thành đại sự, ngày hội truyền thống.

Truyền thuyết dân gian cũng kể lại rằng, vào một sớm, khi sương mù còn giăng khắp núi đồi, khi người dân vẫn còn trong giấc ngủ thì có tiếng ầm ầm ở đầu làng, giật mình mọi người ra xem thì thấy có hai con Trâu Trắng chọi nhau, bắt phân thắng bại, thấy người xem đông hai "đầu sĩ" dùng chận chiến nhảy xuống sông biến mất... từ đó người dân tổ chức Lễ hội chọi trâu để tưởng nhớ hai chú Trâu Trắng thừa nào.

Lại có truyền thuyết kể lại rằng lễ hội gắn với Nữ thần biển Bà Đế. Nàng là một người con gái đẹp nhà nghèo, tên là Đế, có tiếng hát mê hồn quyền rũ đến tai vua Thủy Tề. Hồng nhan bạc phận, nàng bị oan với tội hoang thai. Hôm nàng bị chìm xuống nước, trời âm u và biển như thể nổi giận, từng đợt sóng chồm lên.

Ba lần bọn lý ném nàng xuống biển là ba lần nàng nổi lên. Chúng đã dùng dây thừng buộc nàng vào cối đá ném xuống biển. Vua Thủy Tề chỉ chờ có vậy đón người vợ oan ức về cung sau bao nhiêu tháng ngày đằng đẳng nhớ thương. Nơi vua Thủy Tề đón nàng về bỗng dưng có nhiều cá. Vì thế, người ta bèn tổ chức chọi trâu, mỗi vạn chài được phép mang một con Trâu ra thi đấu. Trâu của vạn chài nào thắng, tức là năm ấy vạn chài ấy được độc chiếm bãi cá. Con Trâu thắng cuộc được dùng vào lễ tế thần, cầu mong Thủy Thần phù hộ cho dân chài Đồ Sơn quanh năm được mùa tôm cá. Cũng từ đó người dân đã đi khắp từ Bắc vào Nam để tìm mua trâu. "Trâu vốn là trâu cày, gần gũi với con người chứ không phải trâu rừng, những trâu thường xóm vắng, xa đồng".

Vào một đêm trăng rằm tháng tám người Đồ Sơn bỗng thấy trên mặt biển toa sáng một vầng hào quang. Một ông lão râu tóc trắng như cước hiện lên đang chăm chú theo dõi đôi trâu chọi nhau trên lớp sóng nhấp nhô. Hình ảnh kỳ lạ hiện lên và mất nhanh chóng. Trời đang trăng thanh gió mát bỗng ập xuống cơn mưa tưới mát mặt đất. Người Đồ Sơn cho đó là điềm thần linh giáng hạ. Dân trong vùng lập đền thờ và hàng

năm cúng lễ tổ chức chọi trâu (thuy triều lên xuống) có liên quan đến hoạt động cư dân làm ruộng đánh cá.

Cũng còn một cách giải thích nữa cho rằng tục chọi trâu ở Đồ Sơn gắn với sự tích người anh hùng nông dân áo vải Nguyễn Hữu Cầu đã phát cờ nổi dậy chống lại nhà nước phong kiến tàn bạo thời nát (1741- 1745). Để tưởng nhớ người anh hùng áo vải, nhân dân trong vùng hàng năm mở hội mùa cờ và chọi trâu.

2.3.1.2: Mục đích tổ chức

Lễ hội chọi trâu tổ chức thờ Thần Thủy để cầu mong hàng năm cư dân vùng biển đánh cá đầy khoang và gặp nhiều may mắn.

Lễ hội chọi trâu có một ý nghĩa rất quan trọng trong đời sống người Đồ sơn từ xưa đến nay. Ngoài nhu cầu vui chơi, tìm hiểu, qua lễ hội người ta tưởng nhớ đến công ơn của các vị thần, duy trì kỷ cương làng xã, để cầu nguyện cho

"nhân khang vật thịnh". chọi trâu không chỉ đơn thuần "hai con trâu chọi nhau" mà nó đã trở thành tục lệ, tín ngưỡng độc đáo ở vùng biển Đồ Sơn. Người dân đặt vào lễ hội niềm tin và hy vọng bởi những cặp trâu chọi sẽ quyết định thắng thua, thành bại cho phe giáp ngày trước phường xã ngày nay. Người đồ Sơn đã gắn lễ hội chọi trâu với việc thờ cúng Thành Hoàng làng với lòng mong muốn những chuyến đi biển thuận buồm xuôi gió, cho nên ngày hội càng trở nên thiêng liêng, trang trọng. Vào hội, mọi người đều được hoa mình vào cộng đồng để tình cảm kết nối bền chặt, gắn bó hơn. Vì thế mà tinh thần đoàn kết, ý thức cộng đồng được khẳng định.

2.3.1.3: Thời gian, không gian, địa điểm tổ chức

Thời gian tổ chức: Lễ hội chọi trâu được tổ chức vào mùa thu mừng 9 tháng 8 (âm lịch hàng năm). Lễ hội chọi trâu được tổ chức rất độc đáo và long trọng. Ngày hội kéo dài năm ngày, ngày chính hội Trâu được mang ra và tổ chức chọi, con Trâu nào thắng cuộc được giết để tế lên thần linh. Vòng đấu loại lễ hội chọi trâu được diễn ra vào ngày 15/7 (âm lịch hàng năm).

Không gian, địa điểm: Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được tổ chức trong một không gian rộng, thoáng mát là nơi có ý nghĩa nhất. Nơi tổ chức lễ hội trước kia là đình Tổng Đồ Sơn, vào ngày hội cửa đền được giăng cờ phía gần đình đã dựng sẵn khán đài. Đây là nơi trang trọng nhất nên người ta dựng các mái sà có mái che quây bạt, trang trí đẹp dành cho những người có chức vị trong tổng hay thượng khách ngồi. Cọc ghế xới chọi

đã được căng dây lên bãi rộng khoảng 6 mẫu. Hai bên xới có dựng những chuồng tạm trú cho trâu chờ xuất hiện. Xung quanh xới chọi có đốt hương trầm.

2.3.1.4: *Quá trình chuẩn bị*

Lễ hội chọi trâu ở Đồ Sơn được chuẩn bị rất công phu cho những giờ giao đấu quyết liệt ấy là cả một quá trình chuẩn bị trong một năm, vì đây là việc "Sur thần, việc đại sự". Để chuẩn bị một cách chu đáo nhất người chủ trâu phải tiến hành ba việc để thực hiện đó là mua trâu, chọn trâu và nuôi trâu.

- **Mua trâu:**

Tiền mua trâu là tiền của các gia đình trong giáp cùng tự nguyện đóng góp hoặc cá nhân bỏ ra. Người đi mua trâu phải là người có kinh nghiệm và được giáp tín nhiệm. Đây là việc thờ cúng linh thiêng nên người đó phải là người thanh khiết, gia đình hài hòa, con cháu đông vui và gia đình không mắc vào tang chế. Hơn thế nữa đó còn phải là người thành thạo về tướng trâu lại thông thạo các vùng có trâu nổi tiếng. Từ Hải Phòng, Hải Dương, Hà Đông, Nam Định, Thái Bình có khi chưa tìm được trâu quý. Có khi người dân Đồ Sơn đã khăn gói đi khắp từ Bắc vào Nam, sang cả Lào và Campuchia tìm mua trâu chọi. Đây là công việc có ý nghĩa quyết định cuộc được thua liên quan đến uy tín của phe giáp, tới sức khỏe và công việc làm ăn của những người sinh sống bằng nghề biển. Sau khi tiến hành nghi lễ cầu thần linh phù trợ người được làng giáp giao trách nhiệm mua trâu lên đường đi khắp nơi để tìm mua trâu quý.

- **Chọn trâu:**

Chọn trâu không chỉ đòi hỏi công phu mà phải có kinh nghiệm "Trâu vốn là trâu cày, gần gũi với con người chứ không phải trâu rừng, nhưng trâu chọi thường ở xóm vắng đồng xa". Ở Đồ Sơn đã đúc rút kinh nghiệm chọi trâu thành những quy tắc vừa phong phú, vừa cô đọng. Chọn trâu theo tướng: thân trắng, ức rộng, háng to, cổ cò, đuôi chai, đít nhọn, lưng tôm bà, sừng cánh cung, trường đuôi...

Trâu chọi phải từ bốn đến năm tuổi trở lên mới đủ sức chịu đựng cuộc đấu, bắt đầu dĩ người ta mới chọn trâu có tuổi non hay già hơn. Trâu được chọn phải có thân hình cân đối, mình tròn và dài như mình cá trắm, ức rộng, cổ tròn, da trâu đen hồng, lông mọc lưng trâu trơn phẳng có thể để bát nước trên lưng trâu đi mà không bị đổ. Lưng trâu nổi những cục như lưng tôm bà từ cổ tới đuôi hơi cong một chút, nếu vồng xuống thì trâu chọi khỏe nhưng không gan. Con trâu nào có bốn khoáy lông ở bốn góc

trên lưng là trâu quý, đuôi trâu phải to dài và thon dần về phía đuôi trâu. Ngoài ra khi chọn những người có kinh nghiệm còn chú ý tới các bộ phận sinh dục của trâu. Và đặc biệt người ta lưu ý rất nhiều đến sừng trâu. Vì đây là trâu chọi nên tốt nhất là trâu ngà vàng đều từ đỉnh tới mút ngà cao khoảng 6 tấc, hai đầu ngà cách nhau khoảng một thước hai. Nếu như giáp nào mua được con trâu ưng ý mà giá rẻ, thì dù còn thừa tiền giáp ấy cũng trao tặng luôn cho người bán, người nuôi để động viên. Mua được con Trâu chọi vừa ý là điều mừng. Nhưng để con trâu giáp mình giành chiến thắng trên xới chọi thì còn phải phụ thuộc vào nhiều điều khác nữa, nhất là khâu chăm sóc và luyện cho Trâu, vì đây là loại Trâu chọi, trâu hiến tế thần nên không phải ai căn dất cũng được hoặc chăm sóc thế nào cũng xong. Người ta chọn nuôi trâu phải là người khá giả và được làng tin cậy. Họ không mắc chế hàng ngày trâu được ăn cỏ tươi non trộn với cam, được tắm rửa sạch sẽ không bị chấy rận.

- Nuôi trâu:

Việc chọn mua Trâu đã khó khăn, việc chăm sóc, huấn luyện trâu càng khó khăn gấp bội. Những người được giao nhiệm vụ huấn luyện trâu thường là những người có nhiều kinh nghiệm. Trâu chọi được nuôi ở chuồng riêng tách biệt và kín đáo, không tiếp xúc với đồng loại như có ý phục hồi tính hoang dại để khi chọi trâu hăng hơn. Chuồng nuôi phải thoáng rộng, cao ráo, không được để tanh hôi. Cũng có một số tục lệ kiêng khem cho loại trâu tế thần này, chẳng hạn phải tránh cho trâu không gặp đám ma, phụ nữ, nếu gặp ngoài đường phụ nữ phải ý tứ lảng tránh. Khi Trâu biếng ăn một hôm thì người nuôi trâu phải sắm đèn nhang để khấn thần phù hộ cho trâu chóng bình phục, để vỗ khỏe trâu cần có một chế độ ăn uống tăng tiến dần, nhất là vào thời kỳ luyện tập.

Khoảng đầu tháng tám trở đi người ta tiến hành luyện tập và lựa chọn trâu cho các giáp. Trước hết phải luyện cho trâu quen nhìn cờ, quen nghe tiếng trống và tiếng reo hò của người xem. Nếu không tuy là trâu khỏe nhưng vừa thấy cảnh và tiếng lạ trâu chọi sợ mà bỏ chạy. Tiến thêm một bước nữa trâu sẽ được chọi thử ở từng giáp. Người ta dắt 2 con trâu chọi đứng xa nhìn nhau, người đứng quanh reo hò, thúc dục kích thích tính hung hăng của trâu. Lúc đó thường trâu đỏ lúm mắt, hung hăng định giật khỏi thừng để lao trâu vừa hung hăng vừa dầy dạn dần. Tất cả khung cảnh trên là nhằm để cho trâu quen dần với âm thanh màu sắc ngày hội.

Lần tuyển chọn thứ 2 thường tổ chức vào khoảng tháng 6 âm lịch. Kết thúc đợt đấu loại thứ hai này người ta tuyển chọn 6 con trâu chọi chia thành 3 cặp gọi là một

giáp. Ngày hội chọi trâu chính thức được khai diễn vào ngày mùng 9 tháng 8 âm lịch. Đây là ngày mà trong tâm thức người Đồ Sơn thực sự náo nức và mong chờ. Dân Trà Cổ - Quảng Ninh ở xã 3 ngày thuyền cũng giăng buồm ngược nước kéo về vì đây là đất tổ của họ (Trà Cổ có đất Đồ Sơn). Dân các huyện lân cận, nội thành Hải Phòng, cả Hải Dương, Hà Nội và khắp các tỉnh khác cũng đổ về để tham gia vào lễ hội.

Khi huấn luyện người ta toàn phủ cờ đỏ lên đầu trâu, mình trâu để cho trâu quen dần với không khí của ngày hội. Người huấn luyện còn dạy cho trâu có những miếng đánh hay, đòn hiểm và độc đáo. Sau khi huấn luyện trâu nào được chọn làm trâu chọi sẽ được gọi một cách tôn kính là Ông trâu. Trâu nào đạt giải nhất được tôn lên thành Cự Trâu.

2.3.1.5: Cách thức tổ chức

Lễ hội chọi trâu cũng như nhiều lễ hội khác có hai phần, phần lễ và phần hội đan xen. Từ ngày mùng một đầu tháng các vị cao niên trong làng đã làm ra lễ tế thần Đỉnh Tước ở đình Tổng (có gắn với tục tế thủy thần). Sau đây là cách thức tổ chức của lễ hội chọi trâu - Đồ Sơn

Phần lễ:

Các hoạt động thuộc về phần lễ là một trong không khí linh thiêng trang trọng rực rỡ cờ lồng. Mở đầu nghi lễ là đám rước các trâu chọi của các làng vào khu của mình. Người rước trâu thần phải tắm rửa để thanh khiết. Họ phải mặc áo dài, thắt lưng đỏ, đội nón lá dừa. Đi đầu đám rước là một kiệu lớn do 12 trai đình vạm vỡ khiêng. Hai chàng trai đi hai bên kèm dẫn mỗi con trâu. Họ mặc đồng phục cũng rực lên một màu đỏ toàn thân, khăn áo quần, thắt lưng tay cũng cầm cờ đỏ.

Múa cờ được gọi là nghi thức "Mở trận" cho hai con trâu thần vào xới đua tài. Múa cờ được gắn liền với lễ ra quân của quận Nguyễn Hữu Cầu trước giờ xuất trận. Ở tầng vô thức của con người, nghi thức múa cờ gắn với đời sống những người dân chài nơi biển cả, cầu xin thần gió phù hộ cho thuyền bè cưỡi sóng vượt ra khơi. Các hoạt động thuộc về phần lễ hội chọi trâu đến đây được coi như kết thúc nhường chỗ cho phần hội của lễ hội.

Phần hội:

Phần hội diễn ra vào ngày chính hội (9/8) với nhiều hoạt động mang bản sắc dân tộc. Điệu múa khai hội được 24 tráng niên của làng chia thành hai làng trình diễn vừa

uyển chuyển, vừa mạnh mẽ, màu sắc biến hóa linh hoạt và huyền ảo trong những âm thanh của trống, la thanh. Với màn múa cờ, những lá cờ vung lên quật xuống mạnh mẽ, dứt khoát, nhịp nhàng, có lúc đan chéo vào nhau như hai đội quân đang giao chiến, thể hiện sự dũng cảm của con người chống chọi với biển khơi.

Sau màn trình diễn trống và múa cờ là tiếng loa của già làng bắt đầu trận đấu. Hai trâu lao thẳng vào nhau theo thế hổ lao, đầu đối đầu, sừng đối sừng. Cả đấu trường lặng đi một lúc rồi lại ầm ào lên như một nồi nước sôi. Cuộc tỉ thí diễn ra quyết liệt kéo dài đến 5, 10 phút, có khi hàng giờ mới kết thúc. Người ta cổ vũ, vỗ tay, reo hò và nín thở...

2.3.2. Lễ hội chọi trâu ngày nay

Ngày nay, trong xu thế đổi mới nền kinh tế đang ngày càng phát triển. Đồ Sơn đã quan tâm khôi phục hoàn thiện hội chọi trâu trên cơ sở kế thừa và chọn lọc cái đẹp cái hay của hội chọi trâu xưa. Đồng thời có cải biến cho phù hợp với tình hình mới làm cho hội chọi trâu trở thành ngày hội thực sự vui chơi lành mạnh, hấp dẫn, đông đảo nhân dân thành phố và khách du lịch nước ngoài.

Những đổi mới trong phần lễ: Những năm gần đây hội chọi trâu Đồ Sơn được nâng lên thành lễ hội cấp quốc gia, với vị trí vai trò đổi mới đòi hỏi phải có những nghi thức mới phù hợp với tính chất quốc gia. Bởi vậy những năm gần đây trước khi bước vào hội chọi trâu ban tổ chức hội bao giờ cũng cử đại diện mang lễ vật hương hoa đến gia mắt tổ tiên.

Những đổi mới trong phần hội: Mở đầu cho hội chọi trâu những năm gần đây với giới thiệu chương trình là một màn diễu hành cùng với đội ngũ chỉnh tề màu sắc, dần dần đoàn diễu hành lá cờ tổ quốc, cờ lễ hội. Tiếp sau đó là đoàn hồng kỳ đều và đẹp với bước đi khỏe khoắn và hùng dũng. Tham gia đoàn diễu hành qua lễ đài còn có đội múa cờ với trang phục cổ truyền đậm đà bản sắc dân tộc Việt Nam.

Nếu ở chọi trâu xưa nghi thức múa cờ được thực hiện bởi các trai làng vạm vỡ, khỏe mạnh thì bây giờ đã có sự tham gia của nữ giới và các thành phần nghề nghiệp phong phú: bộ đội, giáo viên, học sinh,... Sự xuất hiện của nhiều giới, nhiều ngành trong màn biểu diễn phải chăng đã kết hợp giữa nội dung bình đẳng dân chủ cuộc sống hiện đại của tính truyền thống lễ hội cổ truyền, mang tới sự mới mẻ cho lễ hội cổ truyền dân tộc.

Màn múa cò tung bùng động đảo đã mở đầu cho cuộc hội hàng năm, khán giả vào cuộc tranh đấu hết sức gay cấn, quyết liệt giữa các Ông Trâu nhưng lại thể hiện tình đoàn kết, nhất trí cao của nhân dân Đồ Sơn đạt tới tiêu chuẩn mà ban tổ chức đã đặt ra đó là:

- Lễ hội vô tư không thiên vị để các ngành đều có thể tham gia.
- Lễ hội phải độc đáo, không ngừng hoàn thiện để năm sau hấp dẫn hơn năm trước.
- Lễ hội phải thể hiện được cảnh sắc đặc điểm của Đồ Sơn

Những năm gần đây số lượng trâu tham gia phong phú hơn. Trước kia, năm 1990 chỉ có khoảng 12-14 con là nhiều. Những năm gần đây số lượng tăng lên nhiều có năm tăng gấp đôi. Trong số lượng trâu ngày càng tăng theo hướng tích cực ấy có một phần không nhỏ là trâu tư nhân. Ngày xưa phần thưởng cho giáp có Trâu vô địch còn rất khiêm tốn, giải thưởng đáng kể nhất "săm khâu đáy lớn" thì ngày nay đã nâng cao bằng hiện vật.

Sự phục hồi lễ hội chơi trâu Đồ Sơn như hiện nay là một việc làm đáp ứng nguyện vọng của nhân dân. Lễ hội này với những đặc điểm vốn có của nó sẽ góp phần thực hiện chủ trương của đảng về xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam đậm đà bản sắc dân tộc.

Ngày nay thì các kháp đấu được tổ chức tại sân vận động trung tâm quận Đồ Sơn, do số lượng khách tham gia ngày càng đông thì sân vận động đã được nâng cấp năm 2009 với sức chứa lên tới 30.000 khán giả nhân dịp kỷ niệm 20 năm khôi phục lễ hội. Khác với lễ hội truyền thống ở vùng Đồng bằng châu thổ Sông Hồng.

Phần hội ở những lễ hội đó là những trò chơi dành cho người dân, không phân biệt giàu - nghèo, sang - hèn. Phần hội của lễ hội chơi trâu ở Đồ Sơn rất đặc biệt ở chỗ nhân vật chính - tâm điểm của ngày hội là những Ông Trâu đã được huấn luyện, chuẩn bị từ trước của người dân Đồ Sơn cùng nhau đua tài để giành chiến thắng về mình.

Hội chơi trâu chỉ diễn ra trong 1 ngày (cả vòng đấu loại) song người Đồ Sơn đã phải chuẩn bị trước đó hết sức công phu, tỉ mỉ: tìm, chọn và nuôi dạy trâu trong vòng 8 tháng. Vào ngày 8/6 (Âm lịch) tổ chức vòng đấu loại và đến 9/8 (Âm lịch) tổ chức vòng chung kết. Tính văn hóa, tín ngưỡng truyền thống được thể hiện sâu sắc trong phần Lễ, bao gồm: Lễ Trình (ngày 01 tháng 6 và ngày 01 tháng 8 Âm lịch), Lễ Rước nước (ngày 01 tháng 8 Âm lịch), Lễ Tế Thần (ngày 10 tháng 8 Âm lịch), Lễ Tống Thần (ngày 16

tháng 8 Âm lịch). Các nghi lễ đều được tổ chức tại đền Nghè (thờ Lục vị Tiên công, những người đầu tiên có công khai khẩn vùng đất Đồ Sơn); riêng Lễ Tế thần được tổ chức tại Đình của phường có trâu vô địch.

Khi đã trở thành trâu chọi mọi người đều gọi một cách tôn kính là "Ông Trâu". Trước khi các trận đấu diễn ra là lễ rước lễ vật và các "ông trâu" về đình để làm lễ trình. Dẫn đầu đám rước là một chiếc kiệu lớn do 12 chàng trai khỏe khiêng, tiếp theo là đội kèn, trống. Sau đó là các "ông trâu" đã được tắm rửa nước thơm, đi tuần tự. Trên đầu trâu có buộc nhiều điều kết hoa. Bên cạnh các "ông trâu" là các chàng trai trong trang phục màu đỏ, chít khăn đỏ, tay cầm cờ đỏ. Sau khi tất cả đám rước đã tập trung ở sân đình, cuộc tế lễ bắt đầu. Tế thần, đồng thời xin phép tổ chức chọi trâu và cũng là xin phép rước trâu chọi về đình trình diện Thành Hoàng làng. Cuộc tế lễ rất trang nghiêm và kéo dài nhiều giờ.

Kết thúc hội chọi trâu là một cuộc rước giải trâu nhất về đình của địa phương nơi trâu được giải nhất làm lễ tế thần. Trâu nhất có phần thưởng là một lá cờ vóc hồng, thêu 2 chữ "thượng đẳng" bằng kim tuyến, một bát hương bằng đá xanh đem theo đám rước trở về. Theo tập quán của địa phương thì các trâu tham gia chọi, dù thắng, dù thua đều phải giết thịt - vật hiến tế, cúng đầu trâu, thịt sống để tạ ơn Thành Hoàng làng và xin cho mùa đánh cá sau, cho mùa làm ăn mới sẽ đạt kết quả tốt, may mắn hơn. Khi giết trâu, người ta lấy một bát tiết cùng một ít lông của trâu (huyết, mao) để cúng thần, sau đó đổ xuống biển để tiễn Thành Hoàng làng của mình. Lễ Tống thần được diễn ra vào ngày (16/8 Âm lịch).

Như vậy, có thể thấy có tục, nghi lễ của lễ hội chọi trâu là những nghi lễ truyền thống lâu đời, hết sức tốt đẹp gắn liền với đời sống tâm linh, tinh thần thượng võ của người dân nơi đây. Đây là hoạt động văn hóa tâm linh theo tục lệ hiến sinh, cầu cho mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu... Chọi trâu còn ca ngợi tinh thần dũng cảm của người dân Đồ Sơn, một vùng đất đầu sóng ngọn gió với biết bao khó khăn vất vả song con người nơi đây đã biết vươn lên, khắc phục những khó khăn trong cuộc sống để tồn tại, để xây dựng quê hương mình ngày càng giàu đẹp hơn. Đồng thời thể hiện truyền thống uống nước nhớ nguồn của dân tộc ta. Người dân Đồ Sơn qua lễ hội để tạ ơn Thành Hoàng làng đã che chở cho người dân vùng biển trước những khó khăn, vất vả và cầu nguyện cho một mùa cá mới bội thu, để rồi họ lại vững vàng ra khơi để khai thác nguồn lợi thủy hải sản đồng thời khẳng định chủ quyền của Tổ quốc.

2.3.3. Nét nổi bật của lễ hội chọi trâu Đồ Sơn qua các năm

Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn năm 2022 từ ngày 27 tháng 8 đến ngày 5 tháng 9, với phần hội chính tổ chức vào ngày 4 tháng 9. Sau 2 năm phải tạm dừng do dịch bệnh Covid-19, lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2022 vào đúng dịp nghỉ lễ Quốc khánh 2/9 và kỷ niệm 10 năm Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, thu hút rất đông người dân và du khách. Quận Đồ Sơn không bán vé vào cửa xem trực tiếp các trận đấu tại lễ hội mà phát hành giấy mời. Do đó, đối với người dân, du khách không có giấy mời sẽ xem chọi trâu trực tiếp qua 2 màn hình lớn ở bên ngoài sân vận động trung tâm quận và quảng trường 15/5 được Ban tổ chức bố trí. Theo ban tổ chức, về cơ cấu giải thưởng, có 1 giải nhất trị giá 70 triệu đồng, 1 giải nhì 40 triệu đồng và 2 giải ba mỗi giải 20 triệu đồng.

Thông kê khách du lịch đến với lễ hội chọi trâu năm 2022, số lượng khách tham dự: Hơn 20.000 du khách đã đến tham gia lễ hội. Năm 2022 một năm khó khăn ảnh hưởng của dịch bệnh vẫn cho thấy sức hấp dẫn của lễ hội chọi trâu Đồ Sơn đã có những nỗ lực đáng kể trong công việc phục hồi và phát triển ngành du lịch. Con số thống kê cho thấy tiềm năng lớn của lễ hội này trong việc thu hút khách du lịch.

Năm 2023 Trung tâm quận Đồ Sơn phân Hội của Lễ hội Chọi trâu Đồ Sơn. Năm 2023 có 16 trâu tham gia Lễ hội, trong đó mỗi phường trên địa bàn quận được đăng ký 2 suất trâu; 4 chủ trâu có trâu đạt giải Nhất, Nhì và đồng giải Ba năm 2022 mỗi người được đăng ký tham gia 01 suất trâu. Ước tính sân vận động Trung tâm quận Đồ Sơn sẽ có sức chứa lên tới 1,8 vạn chỗ ngồi. Ban Tổ chức Lễ hội mong muốn tiếp đón không chỉ người dân địa phương mà còn du khách thập phương tới tham dự Lễ hội và trải nghiệm các hoạt động bên lề của Lễ hội. Lễ hội năm 2023 có nhiều nét mới, trong đó, Ban Tổ chức nâng mức giải thưởng so với năm 2022, cụ thể: giải Nhất 100 triệu đồng, giải Nhì 60 triệu đồng, đồng giải Ba mỗi giải 30 triệu đồng. Ban Tổ chức tiến hành kiểm tra tăng thêm 01 lần so với năm 2022 để đảm bảo chất lượng các “ông trâu” trước khi tham gia Lễ hội. Để tránh tình trạng quá tải trong sân vận động, Ban Tổ chức tiếp tục bố trí màn hình led to hơn và ở vị trí thuận lợi hơn phía bên ngoài sân vận động đáp ứng nhu cầu thưởng thức của du khách về với Lễ hội.

Bên lề các hoạt động chính của Lễ hội Chọi Trâu Đồ Sơn, ngày hội Khinh khí cầu Đồ Sơn 2023 tổ chức tại công viên Đầm Vuông từ ngày 16/9 -17/9 và 21/9 – 24/9, đây là hoạt động trải nghiệm thú vị, đặc sắc lần đầu tiên được tổ chức tại Hải Phòng (có

bán vé). Ngày hội Bia và Ẩm thực truyền thống từ ngày 18/9 đến 23/9 tại khuôn viên Trung tâm Văn hóa Thông tin và Thể thao quận Đồ Sơn (có bán vé). Đêm nhạc Danh ca Ngọc Sơn tổ chức tại sân vận động Trung tâm quận Đồ Sơn. Đêm nhạc dân gian sân đình vào ngày 22/9/2023 tại Di tích Đình Ngọc Xuyên, phường Ngọc Xuyên, quận Đồ Sơn.

Nổi bật tại lễ hội 2023 là trâu số 03 của ông Lưu Đình Nam, phường Vạn Hương. Trâu được nhập từ Thái Lan, cao 1,6 m, dài 2,4 m, vòng ngực 2,6 m, nặng 1,3 tấn có thể hình lớn nhất lịch sử lễ hội.

Thống kê Khách Du Lịch Đồ Sơn 2023 thu hút khoảng 35.000 khách tham gia lễ hội chơi trâu.

Hoạt động bên lề: Ngoài các trận đấu chơi trâu chính, lễ hội còn tổ chức nhiều hoạt động phụ như ngày hội khinh khí cầu và các gian hàng ẩm thực, thu hút khoảng 10.000 khách tham gia cho thấy sức hấp dẫn của lễ hội không hạ nhiệt theo từng năm.

Năm 2024 Theo truyền thống Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn vào 9/8 âm lịch hàng năm. Tuy nhiên, do ảnh hưởng của bão số 3, quận Đồ Sơn quyết định lùi thời gian tổ chức vòng chung kết vào ngày 21/9 (tức 19/8 âm lịch). Đặc biệt các cơ sở kinh doanh thương mại dịch vụ tại khu du lịch bị hỏng, khu vực sân vận động trung tâm quận - địa điểm tổ chức phần Hội bị thiệt hại nặng nên phải khắc phục do hệ thống điện lưới, nước toàn quận bị cắt để sửa chữa và thông tin liên lạc gặp khó khăn nên không đảm bảo tiến độ hoàn thiện cơ sở vật chất phục vụ nhân dân, du khách về dự Lễ hội. Các nội dung phần Lễ vẫn được tổ chức theo thời gian và nghi thức truyền thống. Lễ hội có sự tham gia của 16 trâu, trong đó mỗi phường 2 trâu và 4 chủ trâu đạt giải Nhất, Nhì, đồng giải Ba năm 2023 mỗi người được đăng ký tham gia 1 suất trâu. Ban Tổ chức Lễ hội đã tiến hành kiểm tra trâu qua 3 đợt nhằm đánh giá chất lượng, mức độ an toàn của trâu chơi theo tiêu chí của quy chế tổ chức.

Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn 2024, có trâu giữ kỷ lục được chủ trâu nuôi lâu nhất lên tới 6 năm. Thông thường, từ khi mua, chăm sóc đến khi tham dự lễ hội, trung bình 1 - 2 năm. Chưa kể tiền mua trâu, riêng tiền thuê người chăm sóc, mua thức ăn, mỗi năm chủ trâu chi trung bình 150 - 200 triệu đồng. Đối với trâu nuôi 6 năm trước khi tham dự lễ hội, chủ trâu tốn kém khoản tiền cả tỷ đồng, còn trung bình trâu ra đến sân thi đấu khoảng 400 - 500 triệu đồng/ông trâu

Trong thời gian lễ hội chơi trâu thì sự kiện “Hoa hậu Du Lịch Việt Nam Toàn cầu Việt Nam” bên lễ vô cùng hấp dẫn tại quảng trường Thiên Long tại khu du lịch quốc tế Đồi Rồng.

Để đảm bảo Lễ hội chơi trâu thành công, quận Đồ Sơn đã xây dựng phương án đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông, PCCC cho Nhân dân, du khách tham dự Lễ hội và công tác kiểm soát lượng khách vào sân xem Hội đảm bảo văn minh, an toàn. Đồng thời, Ban tổ chức Lễ hội quận còn lắp dựng, gia cố chắc chắn sân bãi để đảm bảo an toàn với các lớp hàng rào bằng hệ thống cọc bê tông và lưới B40 để đảm bảo an toàn. Phía Bắc và phía Nam sân vận động được bố trí 2 cổng thoát trâu bằng các cọc sắt gắn các lớp ô tô, ở giữa sân bố trí 2 cửa thoát hiểm cho các lực lượng phục vụ trong sân.

Là địa phương chịu ảnh hưởng nặng nề của cơn bão số 3, nhưng lễ hội vẫn thu hút 30.000 khách đến tham dự lễ hội cho thấy sự mạnh mẽ của lễ hội sau những ảnh hưởng từ dịch bệnh và thiên tai không ảnh hưởng đến lòng yêu thương của người dân và khách du lịch đối với lễ hội.

So Sánh giữa các năm:

Lễ hội 2023 nhiều nét mới, trong đó, Ban Tổ chức nâng mức giải thưởng so với năm 2022, cụ thể: giải Nhất 100 triệu đồng, giải Nhì 60 triệu đồng, đồng giải Ba mỗi giải 30 triệu đồng. Ban Tổ chức tiến hành kiểm tra tăng thêm 01 lần so với năm 2022 để đảm bảo chất lượng các “ông trâu” trước khi tham gia Lễ hội. Để tránh tình trạng quá tải trong sân vận động, Ban Tổ chức tiếp tục bố trí màn hình led to hơn và ở vị trí thuận lợi hơn phía bên ngoài sân vận động đáp ứng nhu cầu thưởng thức của du khách về với Lễ hội. Năm 2023, Hiệp hội Du lịch Hải Phòng và Công ty Âm nhạc Việt Thành là đơn vị đồng hành cùng Ban tổ chức và là đại diện cung cấp tour trải nghiệm du lịch Đồi Rồng cùng các gian hàng ẩm thực với các đặc sản địa phương và các tỉnh thành bạn cũng được bố trí để phục vụ Nhân dân, du khách trong dịp này cùng để quảng bá thêm những khu du lịch mới tại Đồ Sơn.

Bên lễ các hoạt động chính của Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn, Ngày hội Khinh khí cầu Đồ Sơn 2023 tại công viên Đầm Vuông từ ngày 16/9 -17/9 và 21/9 – 24/9, đây là hoạt động trải nghiệm thú vị, đặc sắc lần đầu tiên được tổ chức tại Hải Phòng (có bán vé). Ngày hội Bia và Ẩm thực truyền thống từ ngày 18/9 đến 23/9 tại khuôn viên Trung tâm Văn hóa Thông tin và Thể thao quận Đồ Sơn (có bán vé). Đêm nhạc Danh ca Ngọc Sơn ngày 22/9/2023 tại sân vận động Trung tâm quận Đồ Sơn. Đêm nhạc dân gian sân

đình vào 20h ngày 22/9/2023 tại Di tích Đình Ngọc Xuyên, phường Ngọc Xuyên, quận Đồ Sơn.

Điểm nhấn của vòng chung kết lễ hội chọi trâu năm 2023 là trâu số 03 của ông Lưu Đình Nam, đến từ phường Vạn Hương. Trâu được mua từ Thái Lan năm 2022, có chiều cao 1,6m, chiều dài 2,57m, vòng ngực 2,57m, chiều cao sừng 42cm, độ rộng sừng 80cm, trổn khoáy sau, đuôi trai, móng sò, lông da đen, ngực nở. Trâu 03 được đánh giá là to và nặng nhất trong lịch sử lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2023. Không nằm ngoài dự đoán của khán giả, trâu vô địch là trâu số 03.

Vẫn như mọi năm, lễ hội chọi trâu năm 2024 vào 9/8 (Âm Lịch), nhưng do ảnh hưởng của cơn bão số 3 làm hư hỏng cơ sở vật chất ở sân vận động quận Đồ Sơn, lễ hội được lùi lại đến ngày 21 tháng 9 (Tức ngày 19 tháng 8 âm lịch) để ban tổ chức khắc phục cải tạo để lễ hội được ra theo đúng ngày đề ra.

Để đảm bảo Lễ hội thành công, quận Đồ Sơn đã xây dựng phương án đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông, PCCC cho Nhân dân, du khách tham dự Lễ hội và công tác kiểm soát lượng khách vào sân xem Hội đảm bảo văn minh, an toàn.

Hàng vạn du khách đã đổ về Đồ Sơn (Hải Phòng) để tham dự lễ hội chọi trâu năm 2024. Dù lễ hội chọi trâu Đồ Sơn chính thức bắt đầu lúc 7h30 (21/9/2024), nhưng từ 4h, dòng người đã đổ về sân vận động trung tâm quận.

2.3.4. Mặt tích cực và tiêu cực của lễ hội chọi trâu các năm

a. Mặt tích cực

Năm 2022:

Lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn được khôi phục từ năm 1990, được tổ chức thường niên vào dịp mừng 9/8 âm lịch. Lễ hội được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đưa vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể quốc gia theo Quyết định số 5079/QĐ-BVHTTDL, ngày 27/12/2012; Do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19, Lễ hội phải tạm ngừng trong 2 năm 2020 và 2021 theo đúng chỉ đạo của Trung ương và Thành phố; Năm 2022, Ủy ban nhân dân quận Đồ Sơn tiếp tục tổ chức Lễ hội chọi trâu truyền thống nhằm tiếp tục bảo tồn, phát huy, khẳng định giá trị văn hoá truyền thống của Lễ hội;

Mặc dù còn gặp nhiều khó khăn trong công tác tổ chức, song Ban Tổ chức Lễ hội đã tổ chức thành công Lễ hội chọi trâu, góp phần bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống mang đậm bản sắc dân tộc theo tinh thần nghị quyết Trung ương 33 (khóa XI)

về “xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước”.

Đề đạt được sự thành công đó là nhờ có sự quan tâm của Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, sự chỉ đạo của Lãnh đạo thành phố, sự tạo điều kiện của các Sở, ban, ngành thành phố, sự lãnh đạo, chỉ đạo của Quận ủy - UBND quận; cùng với đó là công tác tuyên truyền, kết phối hợp đặc biệt chặt chẽ của Đài Phát thanh và Truyền hình Hải Phòng, các cơ quan thông tấn báo chí trung ương và địa phương. Đặc biệt là sự ủng hộ tạo điều kiện về cơ sở vật chất của các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài thành phố; sự đồng thuận thống nhất của các ông chủ trâu có trâu tham gia Lễ hội. Các thành viên Ban tổ chức; các cơ quan, đơn vị Ủy ban nhân dân phường vào cuộc với tinh thần trách nhiệm cao, phối hợp chặt chẽ trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

Được sự quan tâm chỉ đạo sâu sát của Quận ủy, Ủy ban nhân dân Quận, Ban tổ chức Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn đã xây dựng, triển khai các kế hoạch, chương trình chi tiết và tổ chức thành công Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2022. Công tác tuyên truyền và quảng bá cho Lễ hội được nâng cao, đổi mới về hình thức, nội dung; Công tác tuyển chọn trâu của các phường kỹ lưỡng, việc chăm sóc trâu chu đáo đã mang đến cho lễ hội năm nay nhiều cặp đấu hay, nhiều pha đánh hiểm hóc; việc tổ chức các phần lễ, phần hội của Ban tổ chức các phường và Quận đúng theo nghi lễ truyền thống. Điều hành phần lễ khai mạc hội được rút gọn, trang trọng; màn tấu trống múa cờ được cải biên phù hợp với không khí sôi động của Lễ hội; công tác đảm bảo an ninh trật tự cho lễ hội được đảm bảo, không để ùn tắc giao thông; đẩy mạnh việc khai thác các nguồn thu phục vụ Lễ hội, thực hiện việc tiết kiệm các khoản chi.

Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2022 đạt được những thành tích nổi bật như:

- Công tác tuyên truyền quảng bá đa dạng, phong phú, trên nhiều phương tiện thông tin; đặc biệt phần Hội được truyền hình trực tiếp trên sóng Đài phát thanh và Truyền hình Hải Phòng, một số Đài truyền hình thuộc các tỉnh, thành khác trên cả nước, trên một số nền tảng mạng xã hội; lắp dựng hệ thống màn hình Led khu vực ngoài sân vận động và quảng trường 15/5 phục vụ đông đảo cho Nhân dân và du khách xem Hội, giảm bớt việc quá tải sức chứa của sân vận động; đặc biệt là trên kênh Onsports của VTV Cab, số lượng theo dõi và xem phần Hội lên đến trên 1 triệu lượt người.

- Phần Lễ được chú trọng tổ chức tốt với đầy đủ các nghi thức theo truyền thống.
- Công tác quản lý giết mổ, bán thịt trâu chọi tập trung tốt hơn, không còn việc giết mổ trâu trái phép trên vỉa hè và trong khu dân cư, góp phần bảo vệ được quyền lợi cho những chủ trâu có trâu tham gia Lễ hội.
- Công tác tổ chức, điều hành từng bước được đổi mới, chuyên nghiệp hơn, để lại trong lòng nhân dân và du khách ấn tượng tốt đẹp về lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn - di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.
- Các phương án về an ninh trật tự, an toàn xã hội, trật tự an toàn giao thông cho Nhân dân và du khách được đảm bảo (công tác bắt trâu, lắp dựng hàng rào, phân luồng giao thông ...).
- Công tác xã hội hoá vận động tài trợ kinh phí phục vụ Lễ hội đạt hiệu quả cao.
- Các hoạt động bên lề được tổ chức tại các địa điểm khác nhau do Công ty TNHH Âm nhạc Việt Thành thực hiện đã thu hút được một lớn Nhân dân và du khách từ các tỉnh, thành phố trên cả nước về tham dự.

Năm 2023:

Được sự quan tâm tạo điều kiện của Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch; Lãnh đạo Thành phố; các các Sở, ban, ngành thành phố; lãnh đạo Quận uỷ - HĐND – UBND Quận; sự phối hợp của Đài Phát thanh và Truyền hình Hải Phòng, các cơ quan thông tấn báo chí trung ương và địa phương. Đặc biệt là sự ủng hộ tạo điều kiện về cơ sở vật chất của các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, cá nhân trong và ngoài thành phố; sự phối hợp chặt chẽ của thành viên Ban tổ chức; các cơ quan, đơn vị và Ủy ban nhân dân phường, sự đồng thuận của các ông chủ trâu có trâu tham gia Lễ hội và toàn thể Nhân dân địa phương.

Được sự quan tâm chỉ đạo của Thành ủy, HĐND, UBND Thành phố và sự nỗ lực cố gắng của chính quyền, sự ủng hộ Nhân dân địa phương, ủng hộ vật chất của các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trong và ngoài Thành phố. Lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2023 cùng với các hoạt động bên lề đã được tổ chức thành công tốt đẹp, an toàn, đúng

quy định. Việc tổ chức phần lễ đúng theo nghi lễ truyền thống. Công tác truyền thông được đổi mới; công tác chuẩn bị cơ sở vật chất được thực hiện từ sớm, việc đảm bảo an toàn được quan tâm đặc biệt: hàng rào sân bãi được gia cố chắc chắn, không để trâu phá rào gây mất an toàn; an ninh trật tự, an toàn cho lễ hội được quan tâm đặc biệt, không có hiện tượng ùn tắc giao thông; công tác huy động kinh phí Lễ hội đạt kết quả tốt. Công tác tuyển chọn, chăm sóc và kiểm tra trâu được tăng cường nên có nhiều khạp đầu hay, để lại ấn tượng cho Nhân dân và du khách. Việc tổ chức thành công Lễ hội không chỉ bảo tồn Di sản văn hoá phi vật thể Quốc gia mà còn góp phần quảng bá hình ảnh du lịch Đồ Sơn – Điểm đến bốn mùa, thu hút ngày càng đông du khách về với Đồ Sơn, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, xã hội địa phương, thực hiện thành công Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030 trong đó có mục tiêu về giá trị của các ngành công nghiệp văn hoá nhất là ngành du lịch văn hoá đóng góp 7% GRDP (tổng giá trị các sản phẩm).

Năm 2024:

Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn là một trong những lễ hội dân gian độc đáo mang tâm vóc quốc gia, có giá trị nhân văn cao, thể hiện sâu sắc tinh thần thượng võ của người dân miền biển Đồ Sơn, Hải Phòng. Trải qua bao thăng trầm lịch sử cùng đất nước, nhiều năm Lễ hội đã không được tổ chức thường xuyên. Năm 1975, sau ngày Giải phóng hoàn toàn miền Nam, nhân dịp Quốc khánh đầu tiên thống nhất đất nước, Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn đã được tổ chức lại, nhưng còn rất đơn giản. Xuất phát từ tâm nguyện của cán bộ, nhân dân Đồ Sơn, lãnh đạo thị xã đã thành lập Ban vận động tổ chức Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn và nhận được sự ủng hộ nồng nhiệt của đông đảo các tầng lớp nhân dân. Thời gian đầu, mặc dù còn nhiều khó khăn, nhưng được sự quan tâm chỉ đạo của Thành ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân Thành phố và sự hỗ trợ của các Sở, Ban, Ngành Thành phố, Đài Phát thanh Truyền hình Hải Phòng, báo Hải Phòng, chuyên đề An ninh Hải Phòng nên Lễ hội đã được tổ chức thành công. Suốt từ đó đến nay, với trí tuệ, kinh nghiệm, niềm say mê, tình yêu và lòng tự hào về truyền thống quê hương, lãnh đạo Đồ Sơn qua các thời kỳ, điển hình là các đồng chí Phạm Tiến Dũng, nguyên Bí thư Thị uỷ; đồng chí Hoàng Đình Phúc, nguyên Phó Bí thư Thường trực thị uỷ; đồng chí Đặng Văn Hải, nguyên Chủ tịch UBND Thị xã cùng các đồng chí lãnh đạo khác đã nỗ lực cố gắng cùng các cụ, các ông, các bác suốt đời tâm huyết với Lễ hội, các Nghệ nhân dân gian, các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, các tổ chức, cá nhân và toàn thể nhân

dân khôi phục và phát triển Lễ hội. Các phường đều tích cực tham gia và có nhiều giải cao: Hải Sơn 12 giải nhất và 17 giải nhì, Ngọc Xuyên 09 giải nhất và 06 giải nhì, Vạn Hương 05 giải nhất và 07 giải nhì; những phường mới tham gia cũng có nhiều giải cao như Minh Đức 03 giải nhất và 03 giải nhì; Bàn La 03 giải nhất

Chặng đường 35 năm khôi phục và phát triển Lễ hội đã khẳng định các giá trị văn hóa độc đáo, sức sống nội sinh mạnh mẽ của Lễ hội trong lòng Nhân dân. Phần Lễ với những nghi lễ cổ truyền của tiền nhân được khôi phục lại thông qua những tài liệu được lưu giữ, những Nghệ nhân dân gian, những người có tâm huyết với Lễ hội. Cùng với Lễ hội được khôi phục, các đình làng - nơi sinh hoạt văn hóa của cộng đồng được phục dựng, tu bổ lại đã góp phần gắn kết cộng đồng, đáp ứng nhu cầu sinh hoạt văn hóa tinh thần của nhân dân. Phần Hội được tổ chức quy củ với chất lượng ngày càng được nâng tầm đã và đang trở thành hoạt động văn hóa có sức lôi cuốn mạnh mẽ, thu hút đông đảo du khách, trở thành sản phẩm độc đáo của du lịch Đồ Sơn. Với giá trị đặc biệt đó, Lễ hội chọi trâu đã được Tổng cục Du lịch công nhận là một trong 15 lễ hội lớn tiêu biểu của cả nước vào năm 2000 và công nhận là “*Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia*” năm 2012; được Hội văn nghệ dân gian Việt Nam vinh danh 10 Nghệ nhân dân gian - những người có nhiều đóng góp, công sức cho việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia.

Được sự quan tâm chỉ đạo của Thành ủy, HĐND, UBND Thành phố và sự nỗ lực cố gắng của chính quyền, sự ủng hộ Nhân dân địa phương, ủng hộ vật chất của các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp trong và ngoài Thành phố. Lễ hội chọi trâu truyền thống Đồ Sơn năm 2024 cùng với một số hoạt động bên lề đã được tổ chức thành công tốt đẹp, an toàn, đúng quy định. Việc tổ chức phần lễ đúng theo nghi lễ truyền thống. Công tác truyền thông được đổi mới; công tác chuẩn bị cơ sở vật chất được thực hiện từ sớm; việc đảm bảo an toàn được quan tâm đặc biệt: hàng rào sân bãi được gia cố chắc chắn, không để trâu phá rào gây mất an toàn; an ninh trật tự, an toàn cho lễ hội được quan tâm đặc biệt; công tác huy động kinh phí Lễ hội đảm bảo thu đủ bù chi. Công tác tuyển chọn, chăm sóc và kiểm tra trâu được tăng cường nên có nhiều kháp đấu hay, để lại ấn tượng cho Nhân dân và du khách. Hội thảo khoa học “Giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị của Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn – Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia” nhận được sự ủng hộ, ý kiến của các đại biểu tham dự đã khẳng định giá trị văn hoá truyền thống của Lễ hội trong đời sống tinh thần của Nhân dân Đồ Sơn; chỉ ra những tồn tại, khó khăn trong công tác tổ chức, bảo tồn, phát huy

giá trị của Lễ hội từ đó tham vấn các ý kiến, tranh thủ sự ủng hộ của Trung ương, Thành phố, Nhân dân địa phương, sự đồng hành của doanh nghiệp đối với việc bảo tồn Di sản văn hoá phi vật thể Quốc gia, quảng bá hình ảnh du lịch Đồ Sơn, thu hút ngày càng đông du khách về với Đồ Sơn, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, xã hội địa phương, thực hiện thành công Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030.

Ảnh hưởng của bão Yagi gây thiệt hại lớn về cơ sở vật chất tổ chức lễ hội; toàn quận mất điện, nước và thông tin liên lạc. Trước tình hình đó, Ban tổ chức đã tham mưu giữ nguyên thời gian tổ chức các nghi lễ truyền thống đảm bảo trang trọng và phần Hội được chuyển từ ngày 9/8 âm lịch sang ngày 19/8 âm lịch, được sự đồng thuận, ủng hộ của Nhân dân địa phương và du khách.

b. Mặt tiêu cực

Lễ hội chọi trâu năm 2022 vẫn còn một số tồn tại cần khắc phục như sau:

- Một số chủ trâu còn vi phạm quy chế như rút mũi trâu tham gia thi đấu quá vạch quy định. Việc phối hợp lấy nước tiểu xét nghiệm để phát hiện chất kích thích, chất tăng lực các trâu tham gia lễ hội của một số chủ trâu còn chậm.
- Công tác tham mưu, đề xuất phối hợp tổ chức phục vụ Lễ hội của một số đơn vị, phòng ban chưa kịp thời, còn sai sót.
- Sức chứa của sân vận động chưa đáp ứng được nhu cầu xem hội trực tiếp của đông đảo Nhân dân và du khách.

Lễ hội chọi trâu năm 2023 những hạn chế như sau:

- Một số chủ trâu vẫn còn vi phạm quy chế như rút mũi trâu tham gia thi đấu chưa đúng vị trí quy định.
- Việc phối hợp lấy nước tiểu xét nghiệm để phát hiện chất kích thích, chất tăng lực các trâu tham gia lễ hội của một số chủ trâu còn chậm.
- Sức chứa của sân vận động chưa đáp ứng nhu cầu của đông đảo nhân dân và du khách vào xem Hội.
- Còn hiện tượng bán giấy mời xem lễ hội.
- Công tác quản lý việc bán thịt trâu chọi khi phần Hội kết thúc còn chưa chặt chẽ, công tác xử lý vệ sinh khu vực giết mổ sau Lễ hội chưa đảm bảo yêu cầu.

Năm 2024 mặt tiêu cực

- Công tác tuyên truyền về phần Lễ chưa phát huy hết giá trị văn hóa của Di sản; công tác tổ chức Phần lễ của các phường chưa đồng nhất.

- Công tác tổ chức phần Hội còn nhiều hạn chế: công tác đưa trâu vào sân thi đấu; một số chủ trâu tuy đã được tuyên truyền về các quy định trong công tác tổ chức Lễ hội nhưng vẫn còn vi phạm quy chế về số người dắt trâu vào sân thi đấu, rút mũi trâu thi đấu không đúng vị trí quy định; công tác quản lý bán thịt trâu; công tác đón tiếp khách; công tác đảm bảo an toàn trên sân; đặc biệt là công tác chăm sóc, huấn luyện trâu để xảy ra sự cố hy hữu vào năm 2017 đã ảnh hưởng tới chất lượng và công tác tổ chức Lễ hội.

- Công tác huy động kinh phí gặp nhiều khó khăn, việc ủng hộ đóng góp của một số phường còn chưa đầy đủ.

Nghịch lý giấy mời Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn vào 2024, thông qua người dân và khách du lịch, nhận được ý kiến người dân phản ánh về việc những chiếc giấy mời tham gia lễ hội đáng ra phải được phát miễn phí, nhưng lại phải mất tiền, thông qua hình thức bán áo phong tặng kèm giấy mời. Việc bán áo tặng giấy mời gây ra nhiều hiểu lầm giữa người dân và du khách, dân sẽ nghĩ đây là một hình thức trá hình để bán giấy mời, dù là giấy mời nhưng người dân muốn sở hữu tấm giấy mời để xem chơi trâu tại các khán đài thì phải mua áo thấy được sự thương mại hóa trong việc tổ chức.

2.4. Tiểu kết chương 2

Chương 2 của đề tài đã giới cho thấy giá trị của lễ hội chơi trâu Đồ Sơn có cơ sở để phát triển du lịch nhờ vào tài nguyên, cơ sở vật chất của địa phương đáp ứng đủ nhu cầu cho du khách khi đến tham gia lễ hội. Về lịch sử, ý nghĩa và nét độc đáo của lễ hội chơi trâu. Lễ hội chơi trâu là một minh chứng cho sức sống mãnh liệt của truyền thống văn hóa Đồ Sơn, góp phần tạo nên bản sắc văn hóa của địa phương.

CHƯƠNG 3: NHỮNG GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHAI THÁC LỄ HỘI CHƠI TRÂU ĐỂ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở ĐỒ SƠN

Lễ hội chơi trâu Đồ Sơn từ lâu đã vượt quá khuôn khổ của một hội làng, hội tổng, hội vùng để trở thành một lễ hội dân gian đặc sắc vào bậc nhất ở nước ta, một tài sản "viên dung" trong kho tàng văn hóa truyền thống của dân tộc, cần được quan tâm nghiên cứu, bảo tồn và nâng cao.

Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn là một lễ hội thường niên được tổ chức nhằm giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của địa phương, tạo sức hấp dẫn, thu hút khách du lịch đến với Đồ Sơn, thúc đẩy kinh tế - xã hội của địa phương. Năm 2013, lễ hội chơi trâu truyền thống được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Để tiếp tục nâng cao chất lượng nhằm khai thác lễ hội chơi trâu Đồ Sơn để phát triển hơn, em xin đề xuất một số giải pháp sau.

3.1. Ngăn chặn các hành vi thương mại hóa lễ hội một cách tiêu cực:

Khoanh vùng địa điểm bán thịt trâu, cần có kế hoạch cụ thể để kiểm soát khu vực bán thịt trâu, đảm bảo không có hiện tượng trà trộn trâu không phải trâu chơi vào bán trong lễ hội, niêm yết giá và an toàn thực phẩm, thực hiện quy định về niêm yết giá bán, đảm bảo bán đúng giá và tuân thủ các tiêu chuẩn an toàn thực phẩm.

Cần thiết lập pháp lý chặt chẽ thương mại trong lễ hội. Việc áp dụng các biện pháp trừng phạt nghiêm khắc đối với những vi phạm sẽ giúp duy trì tính nguyên tắc của lễ hội. Cần có giám sát liên tục để đảm bảo rằng các lễ hội được tổ chức đúng cách và không bị chung các thành phần thương mại đơn giản. Có thể khuyến khích hình thức tài trợ hợp lý. Thay vì phụ thuộc quá nhiều vào doanh nghiệp và quảng cáo thương mại, cần khuyến khích các hình thức tài trợ từ các tổ chức phi lợi nhuận, tổ chức xã hội, và các nhóm quan tâm đến văn hóa để hỗ trợ cho các lễ hội mà không làm mất đi bản sắc truyền thống của lễ hội.

3.2. Chú trọng bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của lễ hội:

Lễ hội là một loại hình văn hóa phi vật thể, nhưng nó không thể tồn tại tách rời với các di sản vật thể là các di tích, cơ sở thờ tự, các hiện vật, đồ thờ, không gian linh thiêng... Các lễ hội được tổ chức thành công thường đi liền với việc trùng tu, tôn tạo,

bảo vệ di tích tốt, cơ sở thờ tự khang trang, không bị bóp méo, biến dạng, công tác quản lý hiện vật, tài sản, đồ thờ tự tốt,...

Để bảo tồn lễ hội ngày càng hiệu quả, bảo đảm trật tự, tiết kiệm, phát huy tốt các giá trị văn hóa, góp phần khai thác tiềm năng kinh tế - văn hóa du lịch, đồng thời khơi dậy và tạo ra những tiềm năng kinh tế mới, bổ sung nguồn lực quốc gia, chú trọng bảo tồn giá trị của lễ hội cụ thể như sau:

Tạo sự chuyển biến nhận thức của các cấp, các ngành về nội dung và ý nghĩa hoạt động lễ hội; chú trọng tuyên truyền các giá trị lịch sử, văn hóa cũng như những quy định của pháp luật có liên quan, kịp thời chỉ đạo và uốn nắn các biểu hiện lệch lạc, làm cho việc tổ chức lễ hội ngày càng văn minh, thực sự trở thành ngày hội văn hóa của nhân dân.

Tăng cường công tác quản lý, nghiên cứu để việc bảo tồn lễ hội ngày càng khoa học, có ý nghĩa. Phục hồi những trò chơi dân gian truyền thống gắn với việc xây dựng gia đình văn hóa, làng văn hóa, tổ dân phố văn hóa, bảo vệ công trình di tích lịch sử văn hóa, giữ gìn vệ sinh môi trường. Quan tâm lồng ghép việc đón nhận danh hiệu về văn hóa với việc tổ chức lễ hội vừa tiết kiệm, vừa có ý nghĩa sâu sắc.

Coi trọng tính đặc thù, tính độc đáo của lễ hội chơi trâu, tránh sự nhàm chán, bằng mọi cách phải khôi phục, giữ lại nét riêng có của lễ hội, gắn với truyền thống của địa phương, vùng, miền khu vực. Cụ thể:

- Không trần tục hóa, làm cho lễ hội mất đi bản chất và giá trị vốn có của nó. Không áp đặt lễ hội theo hướng kịch bản, theo ý chí chủ quan; kịch bản không đi ngược lại với bản chất văn hóa của lễ hội truyền thống.

- Khi xây dựng kịch bản phục vụ lễ hội phải chú trọng đến những giá trị lịch sử, những sự kiện chính trị và bản sắc văn hóa độc đáo của địa phương. Vì vậy, chủ đề của lễ hội phải mang tính tư tưởng sâu sắc, nội dung nghệ thuật phù hợp, cô đọng và xúc tích, hình thức thể hiện sinh động, tránh phô trương lãng phí, gây phản cảm. Các chương trình phục vụ lễ hội cần có nội dung phù hợp với lễ hội.

3.3. Tăng cường thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm trong hoạt động lễ hội

Lễ hội thường là nơi thu hút rất đông nhân dân và du khách thập phương, từ hàng vạn đến hàng triệu người, do đó rất dễ xảy ra chen lấn, xô đẩy, mất trật tự an ninh, ứn

tắc giao thông, tai nạn, dễ diễn ra các hiện tượng tiêu cực như móc túi, lừa đảo, bắt chẹt khách, cò gian bạc lận... Do đó, Ban Tổ chức cần xây dựng các phương án tăng cường, giám sát, kiểm tra thường xuyên, liên tục, lâu dài; quản lý, hướng dẫn và kiên quyết xử lý nghiêm những những sai phạm trong việc tổ chức và quản lý Lễ hội chợ trâu trên địa bàn quận Đồ Sơn. Các hình thức xử lý vi phạm phải dựa trên các quy định trong chính sách pháp luật của Nhà nước, quy chế, quy định của Ủy ban nhân dân thành phố Hải Phòng và chính quyền địa phương. Đổi mới cơ chế kiểm tra, giám sát hoạt động văn hóa, kinh doanh dịch vụ văn hóa với phương châm phòng ngừa, ngăn chặn kịp thời tránh để sự việc xảy ra rồi mới xử lý.

Đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông, phòng chống cháy nổ, bố trí lực lượng sắp xếp, trông coi phương tiện đi lại... Bên cạnh đó, lễ hội cũng là nơi dễ dẫn đến các vấn đề về vệ sinh, an toàn thực phẩm, rất cần tới công tác kiểm tra, giám sát vệ sinh và y tế...

Kiên toàn đội ngũ thanh tra, giám sát của ngành từ thành phố đến cơ sở. Tăng cường bổ sung, bố trí lực lượng tham gia đoàn kiểm tra có khả năng đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ nâng cao năng lực cho cán bộ làm công tác thanh tra. Trang bị phương tiện, kỹ thuật cho công tác thanh tra và chi mức bồi dưỡng hợp lý cho cán bộ tham gia kiểm tra, có chế độ động viên, khuyến khích kịp thời bằng các hình thức khen thưởng vật chất và tinh thần.

Phối hợp chặt chẽ với các cơ quan liên ngành trong quản lý lễ hội: cơ quan quản lý nhà nước, công an, quản lý thị trường, thanh tra văn hóa,... giúp cho công tác kiểm tra đạt chất lượng và hiệu quả.

Kiểm soát và xử lý vi phạm: Các chức năng đơn vị thực hiện kiểm soát nhanh chóng, kiểm tra các khan đài, người có liên quan các biểu hiện của việc cá độ trong lễ hội.. Đồng thời, chính quyền địa phương cũng tiến hành khai thác nhiều đường dây cá độ chơi trâu làm mất thuần phong mỹ tục đem lại ảnh hưởng xấu cho lễ hội.

Nghiêm cấm mọi hoạt động du lịch làm ảnh hưởng xấu đến môi trường, bản sắc văn hóa, thuần phong mỹ tục của dân tộc, làm xâm hại đến độc lập chủ quyền quốc gia, quốc phòng, an ninh trật tự, an toàn xã hội. Mọi hành vi xâm phạm đến tài nguyên du lịch, di tích lịch sử văn hóa đều bị xử lý nghiêm minh theo quy định của pháp luật.

Ban Tổ chức lễ hội thực hiện khen thưởng vật chất và tinh thần nhằm động viên, khuyến khích các cá nhân, các cơ quan, tổ chức trong việc bảo tồn, phát huy giá trị lễ

hội. Đồng thời, phê bình và xử lý những tập thể, cá nhân chưa làm tốt trách nhiệm được giao.

Các lực lượng an ninh cần được tăng cường trong suốt quá trình diễn ra lễ hội đảm bảo cho an ninh của buổi lễ và kịp thời ngăn chặn và xử lý nghiêm những trường hợp cố tình vi phạm những quy định của Lễ hội. Đặc biệt là chú ý đến những hiện tượng mà các năm trước đã diễn ra như: ăn xin, trộm cắp, móc túi, chặt chém khách du lịch, bán vé lậu, bán thịt trâu chọi giả với giá cao. Cần xử lý nghiêm những trường hợp đó để răn đe cho những kẻ khác và tạo tiền đề để tổ chức thành công những lễ hội sau.

3.4. Xây dựng và quảng bá các sản phẩm du lịch liên quan đến lễ hội chọi trâu

Để xây dựng và quảng bá du lịch gắn kết với lễ hội chọi trâu, quận Đồ Sơn có thể áp dụng một số giải pháp hiệu quả thu hút khách du lịch và phát triển kinh tế địa phương như tạo ra sự kiện đặc biệt không chỉ thu hút khách du lịch mà còn tôn vinh văn hóa địa phương. Ta có thể kết hợp lễ hội với trải nghiệm hoạt động như trò chơi dân gian, nghệ thuật biểu tượng hoặc truyền thống ẩm thực sẽ làm phong phú thêm trải nghiệm của khách du lịch. Việc tổ chức các sự kiện kết hợp với lễ hội không chỉ giúp quảng bá hình ảnh địa phương mà còn tạo ra trải nghiệm độc đáo cho du khách. Các hoạt động như biểu diễn nghệ thuật truyền thống, triển lãm nghệ thuật. Ví dụ năm 2023, Quận Đồ Sơn đã tổ chức các chuỗi sự kiện đa dạng lồng ghép với lễ hội chọi trâu để thu hút du khách như ngày hội khinh khí cầu, đêm hội danh ca Ngọc Sơn, ngày hội bia và ẩm thực Hải Phòng, đêm nhạc hội EDM, đêm ca nhạc dân gian sân đình... Đặc biệt sẽ tạo ra một môi trường thân thiện, gần gũi, giúp du khách cảm nhận được sự ấm áp và hiếu khách của người dân địa phương. Sau mỗi sự kiện, việc thu thập phản hồi từ du khách và cộng đồng là rất quan trọng. Những thông tin này sẽ giúp địa phương đánh giá được mức độ thành công của sự kiện và tìm ra những điểm cần cải thiện cho lễ hội sau.

Tham gia hội chợ du lịch quảng bá hình ảnh địa phương nên tích cực tham gia vào các hội chợ du lịch quốc tế để giới thiệu sản phẩm du lịch của mình đến với bạn bè quốc tế. Việc tham gia hội chợ du lịch quốc tế không chỉ giúp các địa phương nâng cao nhận thức về thương hiệu du lịch của mình mà còn tạo cơ hội để kết nối với các đối tác tiềm năng. Thông qua các hoạt động tại hội chợ, các địa phương có thể chia sẻ thông tin, kinh nghiệm và tìm kiếm các giải pháp hợp tác nhằm phát triển lễ hội của mình. Việc quảng bá là một yếu tố không thể thiếu trong chiến lược thu hút khách du lịch. Các

kênh truyền thông xã hội, website du lịch, và các nền tảng trực tuyến khác có thể được sử dụng để giới thiệu sự kiện đến với đông đảo công chúng.

Xây dựng Tour du lịch theo chương trình của lễ hội tạo cơ hội cho du khách có đi thăm các “ông trâu” tham gia Lễ hội và được bố trí vị trí để có thể theo dõi tất cả các quy trình để chăm “ông trâu” trước ngày diễn ra.

Qua đó, du khách được thoải mái hòa mình vào không gian văn hóa đặc sắc của địa phương, vào không khí hồ hởi, náo nức của Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn – Di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia và được trải nghiệm các dịch vụ du lịch tốt nhất và thưởng thức đặc sản làm từ thịt trâu và đồ lưu niệm về làm quà: giò trâu, giò nghé, tượng lễ hội chơi trâu.

Ví dụ vào năm 2023 ban tổ chức lễ hội đã xây dựng và bán tour du lịch cho khách như sau:

PHẦN LỄ

- (1/8 Âm lịch): Lễ dâng hương, thượng cờ khai Hội tại đình Nghè và đền Nam Hải Thần Vương
- (7/8 Âm lịch): Lễ Rước nước tại đình Nghè
- (8/8 Âm lịch): Lễ Thần linh tại đình Nghè và sân vận động
- (10/8 Âm lịch): Lễ Hiến sinh tại sân vận động và Lễ Tế thần tại đình các phường có trâu đạt giải
- (16/8 Âm lịch): Lễ Tống thần tại đình Nghè (Phần kết của lễ hội)

PHẦN HỘI

Phần Hội được tổ chức vào (9/8 Âm lịch) tại sân vận động Trung tâm quận Đồ Sơn (số 274 Lý Thánh Tông, quận Đồ Sơn)

Du khách tham gia các chuỗi hoạt động văn hóa, nghệ thuật, ẩm thực ngoài lễ của lễ hội như:

Đêm ca nhạc dân gian sân đình

Ngày hội bia và ẩm thực

Đêm nhạc hội EDM và các ca nghệ sĩ nổi tiếng

C. KẾT LUẬN

Mỗi một lễ hội đi qua để lại rất nhiều cảm xúc và ký ức cho mỗi người và chiến thắng luôn giành cho ông Trâu và chủ trâu xứng đáng. Chủ trâu dù thắng dù thua cũng đều vui vì đã góp phần vào sự thành công của lễ hội và hứa hẹn một năm mới sắp đến trời yên bể lặng để ngư dân ra khơi cho một cuộc sống tốt đẹp hơn rồi lại lên đường tiếp tục đi tìm những ông trâu khắp vùng miền về huấn luyện để năm sau đúng ngày đó lễ hội lại tiếp tục trong không khí hân hoan, phấn khởi của bà con chào mừng ngày hội lớn.

Xin được nhắc lại câu ca dao mà người Đồ Sơn vẫn truyền nhau về lễ hội chọi trâu rằng:

"Dù ai buôn đâu bán đâu
Mùng 9 tháng 8 chọi trâu thì về
Dù ai bận rộn trăm bề
Mùng 9 tháng 8 nhớ về chọi trâu"

Qua khảo sát đề tài em thực sự có rất nhiều cảm xúc và hơn cả đó chính là niềm tự hào về một lễ hội của người Đồ Sơn nói riêng và của cả Hải Phòng nói chung và đặc biệt là những ngư dân vùng biển quanh năm bám biển đối mặt với sóng gió và sức mạnh của biển cả để vượt lên số phận và cuối cùng đã hồi sinh lại được lễ hội đã từng quên đi trong chiến tranh. Ngày nay khi hòa bình lập lại và đất nước phát triển theo hướng hiện đại việc bảo tồn giá trị và phát huy giá trị lễ hội là vô cùng quý báu. Người dân và cơ quan nhà nước luôn cố gắng xây dựng lễ hội ngày càng phát huy được giá trị tốt đẹp của mình.

Mọi giá trị truyền thống đều trở thành nền tảng để xây dựng tương lai. Nhưng muốn các giá trị đó trở thành nền tảng vững chắc thì việc tìm hiểu nghiên cứu kế thừa phải dựa trên cơ sở khoa học. Cho nên qua lễ hội chọi trâu này chúng ta đều có những hiểu biết chung nhất về lễ hội. Từ đó có sự chất lọc phát huy những giá trị quý báu của truyền thống phục vụ cho công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

Lễ hội sinh ra từ lúc nào, có lẽ không ai có thể xác định được rõ ràng, nhưng có một điều chắc chắn là đối với dân tộc Việt Nam lễ hội đã trở thành nhu cầu của đời sống tinh thần từ lâu đời. Nói khác đi lễ hội đã gắn bó với với các dân tộc

Việt Nam từ lâu đời, nhất là đối với các thời kỳ lịch sử trước đây là cư dân nông nghiệp thủ công, việc lệ thuộc vào sự may rủi của tự nhiên là khó thể tránh khỏi.

cho nên cả quá trình sản xuất họ rất cần có sự phù hộ che chở của các vị thần linh, để có được mưa thuận gió hòa, mùa màng phong đăng hòa cốc, người an vật thịnh, người nông dân đã phải viện đến các lực lượng siêu nhiên.

Vì thế lễ hội đã trở thành nhu cầu tâm linh không thể thiếu được của các cộng đồng. Lễ hội không phải là sản phẩm của một cá nhân nào mà là sản phẩm của cả một tập thể đông đúc, là nhu cầu tinh thần của một cộng đồng. Do đó cộng đồng đó còn thì lễ của họ cũng vẫn còn, có khác chăng cũng chỉ là một số biến đổi trong các nghi thức sao cho phù hợp với thời cuộc hơn, cập nhật hơn. Lễ hội ở nước ta có thể khác nhau về quy mô lớn nhỏ và thờ các vị thần thánh khác nhau nhưng đều chung một mục đích là cầu mùa, bất kể nghi thức nào cũng đều liên quan đến việc cầu mùa làm cho các nghi thức cầu mùa trở thành nội dung chính của các lễ hội. Ngoài ra lễ hội Việt Nam còn là quá trình đúc kết truyền thống lịch sử văn hóa xã hội và những nếp sống tài hoa tình nghĩa xóm làng và tính cộng đồng sâu sắc của ông cha ta. Nghiên cứu lễ hội truyền thống sẽ giúp ta hiểu hơn về những lĩnh vực đó góp phần bảo lưu những nét tốt đẹp của bản sắc văn hóa các dân tộc Việt Nam. Hiểu biết về lễ hội cũng có nghĩa là hiểu thêm về bản sắc văn hóa các dân tộc Việt Nam. Cho nên lễ hội là di sản quý báu của dân tộc, nó cần được giữ gìn truyền lại cho các thế hệ sau. Đó là sức mạnh tinh thần và tinh hoa văn hóa của dân tộc cùng với sự thay đổi và phát triển của đất nước, lễ hội sẽ mãi mang ý nghĩa tích cực góp phần vào việc kế thừa truyền thống dân tộc tiếp thu những yếu tố mới làm cho sự thống nhất giữa Chân - Thiện - Mỹ được thể hiện rõ ràng trong mọi sinh hoạt của xã hội ta, từ đó gạt bỏ hết cái lỗi thời cản trở sự tiến bộ phản khoa học, phản nhân văn để tăng cường mối quan hệ tốt đẹp giữa người với người, củng cố niềm tin và hy vọng vươn tới tương lai. Có thể nói lễ hội truyền thống đã đang và sẽ mãi mãi là nhu cầu cần thiết thân của đời sống tinh thần của con người, vẫn mãi mãi là cứu cánh của đời sống trần tục tạo ra sức mạnh tinh thần để con người vượt qua mọi gian khó của cuộc đời, vươn lên xây dựng cuộc sống trong tương lai tốt đẹp hơn. Đó là sức mạnh của niềm tin và hy vọng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Thiết: Từ điển lễ hội Việt Nam, NXB Văn hoá Hà Nội 1993
2. Bùi Thị Diễm VH902 lễ hội chơi trâu đảo dáu Tìm hiểu về du lịch lễ hội tại Đồ Sơn để phục vụ khai thác phát triển du lịch.
3. Nguyễn Minh Tuệ: Địa lý du lịch, NXB TP Hồ Chí Minh
4. Phan Đăng nhật: Lễ hội cổ truyền, NXB KHXH Hà Nội 1992
5. Văn Khuê: Đồ Sơn- thắng cảnh và du lịch, NXB Hải Phòng 1997
6. Ủy ban nhân dân quận Đồ Sơn, báo cáo kết quả công tác quản lý, tổ chức lễ hội trên địa bàn quận Đồ Sơn (2022, 2023, 2024).
7. Ủy ban nhân dân quận Đồ Sơn, kế hoạch tổ chức lễ hội chơi trâu Đồ Sơn Hải Phòng (2022, 2023, 2024). Định hướng phát triển, nhiệm vụ, giải pháp năm 2024
8. UBND quận Đồ Sơn - báo cáo công tác phát triển du lịch giai đoạn 2022-2023
9. Sở Văn hóa, thể thao du lịch Hải Phòng (2023), nguồn gốc hình thành và quá trình phát triển lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn.
10. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hải Phòng (2023), Một số vấn đề về Lễ hội chơi trâu truyền thống Đồ Sơn do báo chí phản ánh.
11. www.Haiphongtourism.com.vn
12. thanhphohaiphong.gov.vn
13. <https://doson.haiphong.gov.vn>

Hình ảnh: Lễ rước nước của các phường tại đền Nghè

Hình ảnh: Chủ trâu đi trình làng đến Đình làng

Hình ảnh: Ngày diễn ra lễ hội chọi trâu tại sân vận động quận Đồ Sơn